

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ТЕСЛИЋ ЗА ПЕРИОД 2018. – 2027.

Децембар 2017. год.

САДРЖАЈ

I Увод.....	3
II Методологија креирања стратегије развоја	4
III Стратешка платформа.....	5
III.1. Географски положај и природне карактеристике.....	5
III.2. Демографија.....	6
III.3. Привреда.....	7
III.3.1. Тржиште рада.....	9
III.3.2. Индустрија	13
III.3.3. Грађевинарство.....	16
III.3.4. Трговина	16
III.3.5. Мала и средња предузећа (МСП) и предузетништво.....	16
III.3.6. Шумарство и пољопривреда.....	17
III.3.7. Туризам.....	21
III.4. Друштвени развој.....	22
III.4.1. Социјална заштита	22
III.4.2. Здравство.....	23
III.4.3. Образовање.....	24
III.4.4. Културно-историјско наслеђе.....	26
III.4.5. Установе и институције у области културе.....	26
III.4.5. Спортски клубови, такмичења и манифестације	26
III.4.6. Невладин сектор.....	27
III. 4. 7. Локална управа	27
III.4.8. Јавне установе и мјесне заједнице	28
III.4.9. Сарадња са домаћим и међународним организацијама	28
III.4.10. Сарадња са дијаспором.....	29
III.5. Комунална инфраструктура.....	29
III.5.1. Путна инфраструктура.....	29
III.5.2. Телекомуникације и медији	30
III.5.3. Енергетска инфраструктура	30
III.5.4. Јавна расвјета и јавни превоз.....	30
III.5.6. Водоводна и канализациона инфраструктура.....	31
III.5.7. Прикупљање и одвоз отпада.....	31
III.6. Стање животне средине	32
III.6.1. Стање ваздуха (квалитет и управљање).....	32

III.6.2. Стање водних ресурса (кориштење, заштита и управљање)	33
III.6.3. Стање земљишта (кориштење, заштита и управљање)	33
III.6.4. Ризици од катастрофа/непогода	33
III.6.5. Мјере за унапређење енергетске ефикасности	34
III.7. Буџет и финансије	34
IV Стратешко фокусирање	38
IV.1. SWOT анализа	38
IV.2. Стратешки фокуси	39
IV.3. Визија развоја и стратешки циљеви	40
IV.4. Секторски развојни планови	42
IV.4.1. Усклађеност, комплементарност и међусобни утицај секторских планова	42
IV.4.2. План локалног економског развоја	43
IV.4.3. План друштвеног развоја	47
IV.4.4. План заштите животне средине	49
V. Оперативни дио	52
V.1. План имплементације стратешких пројеката и мјера за 3 године (1+2)	52
V.2. План организационих и људских капацитета за имплементацију, праћење и вредновање стратегије	67
VI. Прилози	70
Прилог 1: Интегрирани преглед локалне развојне стратегије 2018-2022	70
Прилог 2: Табеле варијабли за праћење индикатора ревидиране стратегије 2018-2022	70
Прилог 3: Процјена финансирања развојне стратегије општине Теслић 2018-2022	70
Прилог 4: План имплементације стратешких пројеката и мјера за 3 године (1+2) и excelu	70
Прилог 5: Пројект FICHE	70

I Увод

Стратегија развоја општине Теслић за период 2018-2027. године представља кључни стратешко-плански документ којим се усмјерава развој локалне заједнице у три најважнија аспекта: економском, друштвеном и аспекту животне средине.

Стратегија је израђена као оквир за дефинисање заједничких циљева, подстицања локалних снага, али и као одговор на изазове дугорочног развоја општине и свеукупног живота у њој.

Она је системски инструмент за проактивно и одговорно управљање локалним развојем и представља обједињени, финални резултат фазе планирања, с једне стране, и главно полазиште за фазу имплементације, с друге стране. Стратегијом се дефинишу визија, стратешки циљеви и стратешки фокуси за дугорочни период од 10 година, док секторски развојни планови (економски развој, друштвени развој и заштита животне средине) дефинишу секторске циљеве, резултате, програме, пројекте и мјере за средњорочни период од 5 година.

Стратегија је израђена од стране радних тијела Општине-Тима за израду стратегије, уз учешће Партнерске групе која је формирана од представника јавног, приватног сектора и организација цивилног друштва, са којима су проведене јавне консултације.

Техничку подршку у процесу израде Стратегије је пружио Пројекат општинског и околишног управљања (МЕГ), који финансира Влада Швајцарске, а имплементира Развојни програм Уједињених нација (УНДП) у Босни и Херцеговини.

II Методологија креирања стратегије развоја

Приликом израде Стратегије развоја општине Теслић је коришћена методологија за планирање интегрисаног локалног развоја (МиПРО), која је препоручена општинама и градовима од стране Владе Републике Српске и Савеза општина и градова РС.

Ова методологија се заснива на два основна принципа: одрживости и социјалној укључености, промовишући модел развоја који комбинује економски просперитет са социјалном укљученошћу уз рационално коришћење природних ресурса. Одрживост као принцип интегрише економски и аспект животне средине, док принцип социјалне укључености подразумијева једнаке шансе за све и правичност у смислу идентификовања потреба и интереса маргинализованих и социјално осјетљивих група становништва.

Главне карактеристике методологије су интегрисани приступ и обезбјеђивање учешћа заједнице у креирању и ревизији стратегије. Интегрисани приступ се остварује хоризонтално, усклађивањем циљева и интервенција у секторима економског развоја, друштвеног развоја и животне средине, али и вертикално, усклађивањем са стратешким документима виших нивоа.

Нацрт стратешке платформе, односно стратешке оријентације као полазног и носећег дијела цијелог документа, урадио је Тим за израду стратегије развоја, у сарадњи са представницима јавног сектора (општинских и републичких установа и институција). У поменутом процесу, Тим за израду стратегије је имао стручну помоћ и подршку обезбијеђену од стране МЕГ пројекта. Стратешка платформа обухвата најважније налазе социо-економске и *SWOT* анализе, стратешке фокусе, визију и стратешке циљеве развоја.

III Стратешка платформа

III.1. Географски положај и природне карактеристике

Општина Теслић географски је смјештена у сјеверном дијелу Републике Српске и Босне и Херцеговине. Површина општине износи укупно 846 км² што је чини једном од највећих општина у БиХ према величини територије. Општина Теслић граничи са десет општина укључујући: Добој, Тешањ, Маглај, Жепче, Зеница, Травник, Котор Варош, Челинац, Прњавор и Станари.

Простор општине омеђен је планинама Чавка, Узломац, Борја, Вучја Планина, Влашић, Махњача и Црни Врх. Сјеверни дио општине Теслић, припада Перипанонском ободу, односно јужном ободу Панонског базена, док су јужни дијелови општине смјештени у Динарском планинском подручју. Већи дио простора општине чини побрђе, те средње и ниске планине са ријечним долинама и клисурама између њих.

Најнасељенији је сјевероисточни дио општине који чине равничарска и брежуљкаста земљишта око ријека Велике и Мале Усоре, те Мале Укрине. У наведеном подручју налази се и сам град Теслић који је смјештен у долини ријеке Велике Усоре, на надморској висини од 204 м. Најзначајнија саобраћајница која пролази кроз општину и град Теслић је магистрални пут М4 који према истоку повезује Теслић са Добојем, а према западу са Котор Вароши, Бања Луком, Приједором и Новим Градом.

Слика 1. Општина Теслић

Подручје општине Теслић одликује умјерено-континентална клима са просјечном годишњом температуром од 10°C. Најтоплији мјесец у години је јули са просјечном средњом температуром од 19,3°C, док је најхладнији јануар са -1,7°C. Љетњи период карактеришу релативно велика количина падавина, посебно у јуну (108 мм) и доста честе локалне непогоде праћене градом (посебно у брдско- планинском дијелу).

Најзначајнији природни ресурси општине Теслић су:

- шуме;
- пољопривредно земљиште;
- водни потенцијали, посебно љековите минералне воде;
- минералне сировине.

Шуме су најзначајнији природни ресурс општине Теслић. Шумски потенцијал општине Теслић износи 5% у укупном шумском потенцијалу Републике Српске, што је врло значајан постотак ако се узме у озбир да се на општину Теслић односи само 3% територије и 3% становништва РС. Површина шумског земљишта на подручју општине Теслић, укључујући

земљиште у државном и приватном власништву, износи укупно 57.912,94 ха, односно 68% укупне површине општине Теслић. Високе шуме с природном обновом заузимају 60,56% укупне шумске површине.

Водни ресурси с којима располаже општина Теслић су површинске воде, акумулације подземних вода те изворишта минералних и термалних вода. Подручјем општине Теслић протиче 21 ријека и укупна дужина њихових токова износи 237 км. Ријека Усора представља највећи водоток са 50,3 км дужине рјечног тока. У Гомјеничком језеру (површина цца. 0,65 ха, укупна количина воде цца. 20.000 м³) је заступљена риба попут шарана и штуре коју риболовци вјештачки насељавају. Најзначајнији водни ресурс општине Теслић су љековите минералне воде (Бања Врућица, Влајићи) на основу којих се развио здравствени туризам са Бањом Врућицом као изванредним привредним потенцијалом.

Од укупне површине општине на пољопривредно земљиште отпада 41.523 ха, што представља око 49% површине општине. Од тога, око 45% су оранице. Обрадиво пољопривредно земљиште и пашњаци су погодни за развој многих грана пољопривреде попут ратарства, воћарства, повртларства и сточарства. Карактеристика пољопривредног земљишта, у већини случајева, је уситњеност парцела. Већина пољопривредних посједа је величине око 3,5 ха са парцелама мањим од 1 ха.

Минералне сировине са којима располаже општина Теслић су магнезит, лапорац, доломит, гранит и кречњак.

III.2. Демографија

Према резултатима пописаведеног 2013. године на подручју општине Теслић живи 38.536 становника, од чега 19.857 жена и 18.679 мушкарца¹. Према националној припадности најзначајније учешће у проценту од 75,4% имају Срби, Бошњаци 18,6%, Хрвати 3,7% и остали 2,3%.

Општина Теслић спада у ред мање насељених општина у Босни и Херцеговини.

Према резултатима пописа, просјечна густина насељености је 45,5 становника/км². На простору општине налази се 57 насељених мјеста у оквиру 49 мјесних заједница. Степен урбанизације је низак, и у демографској структури превладава рурално становништво, које чини 60% од укупног броја становника. Урбано подручје захвата 27,30 км² што је 3,22% укупне површине општине Теслић.

Општина Теслић у периоду 2012.-2016. биљежи константан пад броја становника, смањењем природног прираштаја (већи број умрлих од рођених) и унутрашњом миграцијом становништва (пресељење у друге општине). Од 2012. до 2016. године умрло је 452 становника више него што је рођено беба, те је сваке године у посматраном периоду тај тренд био негативан. Разлози за миграцију су бројни од образовања и запошљавања до потраге за бољим квалитетом живота.

Тренд природног кретања становништва

Подаци презентовани у Табели 1. указују да је присутан негативан тренд у природном прираштају становништва на подручју општине Теслић.

¹ Презентовани подаци у економској анализи, која је дата у наставку текста, су изведени на основу прелиминарних резултата пописа по којима је на подручју општине Теслић пописано 41.904 становника

Табела 1. Преглед кретања природног прираштаја становништва у општини Теслић за период 2012-2016.

Опис	2012	2013	2014	2015	2016	Укупно
Процијењени број становника	41.968	41.904	41.904	41.904	41.904* 38.536**	-
Природни прираштај	-53	-120	-124	-155	Н/А	-452
Унутрашња миграциона кретања	-11	- 63	- 27	- 46	-Н/А	-147
Укупно смањење становника	-64	-183	-151	- 201	-Н/А	-599
Број пописаних домаћинстава*						13.319
Број пописаних станова*						19.903
Просјечан број чланова домаћинства*						3,15

*Прелиминарни резултати пописа

**Подаци Агенције за статистику БиХ

Извор: Статистички Годишњак Републике Српске 2016

III.3. Привреда

Према критеријумима из Одлуке Владе Републике Српске за утврђивање степена развијености, општина Теслић је сврстана у ред развијених општина, док је до 1992. године, сврставана у ред средњеразвијених привредних средина. Томе је првенствено допринио развој индустрије у дрвопреради, хемијској индустрији, металопрерађивачкој индустрији, и индустрији обуће и текстила, те развој грађевинарства, саобраћаја и трговине.

Укупни приходи пословних субјеката регистрованих на подручју општине Теслић у 2016. години износили су 295.987.999 КМ, док су у 2015. години укупни остварени приходи износили 267.831.988 КМ. То јасно показује да су пословни субјекти у 2016. години остварили раст укупних прихода у односу на 2015.годину за 28.156.011 КМ, или процентуално 10.51%.

Укупни расходи пословних субјеката регистрованих на подручју општине Теслић у 2016. години износили су 272.383.341 КМ, док су у 2015. години укупни остварени расходи износили 256.869.276 КМ. То показује да су пословни субјекти у 2016. години остварили раст укупних расхода у односу на 2015.годину за 15.514.065 КМ, или процентуално 6.03 %.

Прерађивачка индустрија је најзаступљенија грана привреде општине Теслић у којој послује највише предузећа. Према класификацији дјелатности у 2016. години, у оквиру прерађивачке индустрије послује 70 привредних субјеката, од чега се 23 пословна субјеката баве прерадом дрвета. Укупни приходи ове индустријске гране износе 149.115.672 КМ.

У овом сектору је укупно запослено 2.663 радника, а просјечна бруто плата износи 639 КМ, што је за 34% ниже од републичког просјека у овој дјелатности. Укупан извоз који су предузећа из ове области остварила у 2016. години износи 67.841.752 КМ.

Трговина на велико и на мало, је привредна грана која по величини укупног прихода заузима друго мјесто привреде општине Теслић. У оквиру ове гране, послује 41 привредни субјекат од чега се њих 20 бави трговином на велико. Ова привредна грана је у 2016. години остварила укупан приход од 75.051.148 КМ, и запошљавала је 339 радника, са просјечном бруто платом од 633 КМ (у презентованим подацима нису обухваћени показатељи за самосталне предузетнике).

Према броју предузећа, грађевинарство је грана која је на трећем мјесту са укупно 20 привредних субјеката, од чега се 8 привредних субјеката бави специјализованим грађевинским дјелатностима. Укупни приходи ове гране износе 13.852.479 КМ. У овом сектору је укупно запослен 291 радник, а бруто плата износи у просјеку 520 КМ.

Табела 2. Број пословних субјеката и број запослених на подручју општине Теслић за период 2014-2015

КД ПОДРУЧЈЕ	Број пословних субјеката		Број запослених	
	2014	2015	2014	2015
А – Пољопривреда, шумарство и риболов	17	18	233	253
Б – Вађење руда и камена	2	2	-	-
Ц – Прерађивачка индустрија	100	109	2.356	2.360
Д – Производња и снабдијевање елек.енергијом,гасом,паром и климатизација	2	2	52	58
Е – Снабдијевање водом,управљање отпадом,канализација,санација животне средине	4	4	125	114
Ф – Грађевинарство	41	40	327	376
Г – Трговина на велико и мало,	115	116	891	1027
Х – Саобраћај и складиштење	28	29	244	233
И – Хотелијерство и угоститељство	4	5	468	487
Ј – Информације и комуникације	5	5	26	26
К – Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	-	-	52	52
Л – Пословање некретностама	-	1	11	2
М – Стручне, научне и техничке дјелатности	15	16	78	86
Н – Административне и помоћне услужне дјелатности	4	4	6	7
О – Јавна управа и одбрана,обавезно социјално осигурање	4	4	325	315
П - Образовање	13	15	649	650
Q – Здравствена заштита и социјални рад	16	16	286	285
Р – Умјетност, забава и рекреација	32	32	24	21
С – Остале услужне дјелатности	86	91	95	96
У – Дјелатности екстериторијалних организација и органа	-	-	-	-
УКУПНО БРОЈ ПОСЛОВНИХ СУБЈЕКТА	488	509		
УКУПНО БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ			6250	6448

У току 2016. године пословни субјекти су пословали у 40 различитих области те највећи приходи остварени су у следећим областима:

- Прерада дрвета и производа од дрвета и плута, осим намјештаја; 31.146.977.00 КМ
- Трговина на велико: 65.050.961.00 КМ
- Дјелатности здравствене заштите : 23.079.553.00 КМ

У погледу просјечно остварених плата, здравствена дјелатност биљежи највећу просјечну бруто плату од 989 КМ, док је у грађевинарству најнижа просјечна бруто плата и износи 520 КМ.

Укупан број запослених у регистрованим пословним субјектима на подручју општине Теслић у 2016. години износио је 4.256, док је у 2015. години број запослених износио 3.936, што је за 320 радника више у односу на 2015. годину.

Прерађивачка индустрија је на првом мјесту по броју запослених радника на територији општине Теслић, а укупан број запослених у овој грани је 2.662 и у односу на 2015. годину је већи за 213.

Од наведеног броја, највећи број запослених је у области производња коже и производа од коже, гдје је број запослених у 2016. години повећан за 116 радника у односу на 2015. годину.

Трговина на велико и на мало, без самосталних предузетника, је подручје које је на другом мјесту по броју запослених на територији општине Теслић, са укупним бројем запослених 339 у областима које обухвата ово подручје, гдје је забиљежен пораст броја запослених за 70 нових радника у односу на претходну годину.

Према броју запослених, сектор здравствене заштите и социјалног рада са 484 запослена, се налази на трећем мјесту.

III.3.1. Тржиште рада

Стање на тржишту рада представља један од кључних социо-економских показатеља сваке локалне заједнице. Општина Теслић има дугу традицију у областима индустријске производње, пољопривреде и туризма. Међутим, тренутно стање на тржишту рада, у многоме представља посљедицу свеукупне економске ситуације у земљи, као и дугогодишње глобалне економске и финансијске кризе.

Према званичним подацима, на дан 30.04.2017. године, број запослених је био 7.558 радника, док је број незапослених био 3.760. У 2013. години, учешће укупног броја незапослених је у односу на број запослених износило 71%, док је тај однос у 2017. смањен за 21,3% и износио је 49,7%.

Процјењује се да на годишњем нивоу око 250 младих који заврше средњошколско или високо образовање уђе на тржиште рада општине Теслић, што представља велики потенцијал када је у питању млада радна снага.

Званични подаци о кретању на тржишту рада се исказују кроз основне индикаторе запослености: стопа активности, стопа запослености и стопа незапослености.

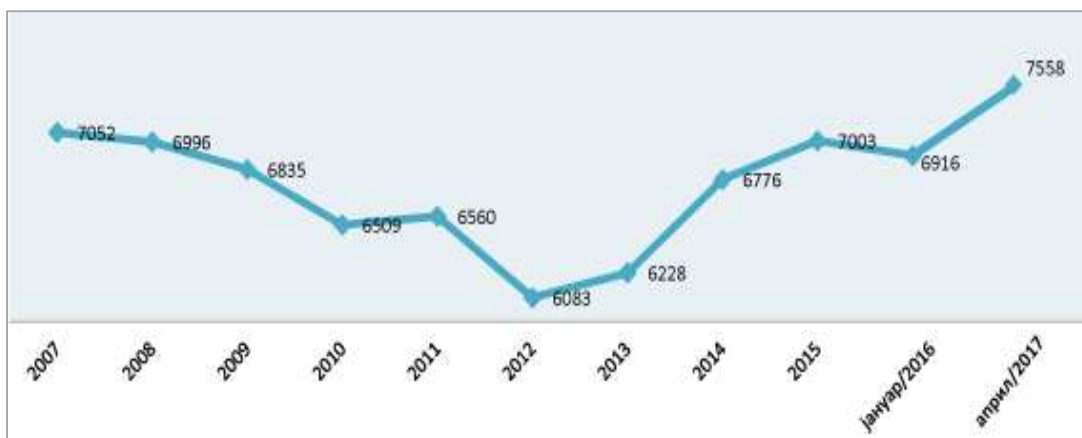
Према подацима из априла 2017. године, 35,74% радно способног становништва ради или активно тражи посао, док је 64,26 % неактивно, тј. не тражи или је обесхрабрено да тражи посао, док 23,86% радно способног становништва ради, а 33,22% радне снаге је незапослено. Према захтјевима послодаваца је примјетан недостатак квалификованих радника у производним дјелатностима, посебно у секторима обраде метала и дрвета. У овим секторима је изражен и недостатак радника високом стручном спремом-инжењера.

Запосленост

Упркос повећању броја привредних субјеката, локална економија не може осигурати довољан број радних мјеста за постојећу понуду радне снаге и младе који улазе на тржиште рада.

Кретање броја запослених у периоду 2007-2017. на подручју општине Теслић је приказано на графикону број 1.

Графикон 1. Преглед кретања запослености 2007-2017.

Извор: Анализа економских индикатора општине Теслић за период 2007-2013.год. и ПУРС, прилагођено

У 2017. години, достигнут је ниво запослености из 2007. године и већи је за 7,17%, али је и даље неопходно усмјеравати напоре ка подршци запошљавању, како би се отклонили негативни развојни ефекти изражене незапослености.

Кретање незапослености

Према подацима Завода за запошљавање РС, Биро Теслић на дан 30.4.2017. године стање броја незапослених лица је 3.760 .

Табела 3: Општи подаци о незапослености

СТАТУС НЕЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА	31.12.2015.	31.12.2016.	30.4.2017.
Учесници рата ВРС	730	678	668
Чланови породица погинулих бораца	82	62	60
Особе са инвалидитетом	85	78	79
Лица са сталним пребивалиштем	3.484	3.130	3.133
Прогнана-расељена лица	149	137	128
Избјегла лица	13	11	11
Повратници	578	504	488
Страни држављани	1	1	0
УКУПНО	4.225	3.783	3.760

Извор: 333 Биро Теслић

Презентовани подаци у табели 3. указују да укупан број незапослених има тенденцију опадања.

Старосна структура незапослених

Незапосленост по старосној структури је приказана у табели бр.4:

Табела 4. Старосна структура незапослених

Старосна доб	31.12.2015.		31.12.2016.		30.4.2017.	
	Број	%	Број	%	Број	%
15-20	108	2,56	192	5,07	42	1,12
20-30	1.210	28,64	865	22,87	944	25,11
30-40	897	21,23	817	21,60	796	21,17
40-50	953	22,55	919	24,29	933	24,81
50-60	788	18,65	776	20,51	804	21,38
Преко 60	269	6,37	214	5,66	241	6,41
Укупно	4.225		3.783		3.760	

Извор: ЗЗЗ Биро Теслић

Из презентованих података у табели број 4. се може закључити да је дошло до благог смањења броја незапослених у старосној доби од 20 до 30, година а да је истовремено дошло до повећања процентуалног учешћа у укупном броју незапослених, лица старости од 40 до 60 година.

Образовна структура незапослених

Ако посматрамо структуру незапослених у општини Теслић према стручној спреми долазимо до закључка да је у априлу 2017. године највише незапослених који имају степен стручне спреме НК (основно образовање) и КВ (средње опште и техничко образовање III степена), њихово учешће у укупној незапослености је 67,3% и углавном је у питању мушка радна снага.

Табела 5. Образовна структура незапослених

Стручна спрема	Мушки	Жене	Укупно	% учешћа у укупном броју
НК	672	374	1.046	27.82
ПК	62	29	91	2.42
КВ	991	506	1.497	39.81
ССС	329	530	859	22.85
ВКВ	23	0	23	0.61
ВШС	12	7	19	0.51
ВСС	78	138	216	5.74
Мастер	4	3	7	0.19
Магистар	1	1	2	0.05
Доктор наука	0	0	0	0
Укупно	2.172	1.588	3.760	100%

Извор: ЗЗЗ Биро Теслић

Структура према дужини чекања на евиденцију

Презентовани подаци у табели бр. 6. указују да 1.570 незапослених или више од 40% укупно незапослених, на посао чека више од 60 мјесеци, са подједнаким учешћем женске и

мушке популације. Према подацима од 8.6.2017. године приказаним у табели број 5. велики број лица на запослење чека преко 5 година.

Табела 6. Незапослени радници према дужини чекања на евиденцији

Трајање незапослености	Мушкарци	Жене	Укупно	% учешћа
До 6 мјесеци	286	170	456	12,6
6-12 мјесеци	199	181	380	10,5
1-2 године	260	188	448	12,38
2-3 године	179	123	302	8,35
3-5 година	260	202	462	12,77
5-7 година	216	193	409	11,31
7-9 година	220	128	348	9,62
Преко 9 година	477	336	813	22,47
Укупно	2.097	1.521	3.618	100%

Извор: ЗЗЗ Биро Теслић

Мјере подстицаја у привреди

Привредним друштвима и самосталним предузетницима регистрованим на подручју општине Теслић, су на располагању различити видови подстицаја: субвенције за подстицај извоза, новчани подстицаји за развој пољопривреде и села, подршка инвестицијама и запошљавању, итд.

Најзначајнији видови подршке које општина Теслић обезбјеђује су: подстицаји за ново запошљавање у привреди, подстицаји у пољопривреди, умањење такси и накнада (рента и уређење приликом градње, продаја земљишта у пословним зонама по умањеним цијенама и сл.), те подршка запошљавању која се остварује у сарадњи са различитим донаторима и усмјерена је на запошљавање теже запошљивих категорија становништва (жене, млади, рурално становништво и сл.). Резултати годишњих анализа, указују да мјере подстицаја новог запошљавања дају добре резултате и да их је потребно стално прилагођавати потребама корисника и наставити са њиховом примјеном.

Пословне зоне

На подручју општине Теслић налазе се три пословне зоне:

- пословна зона Борја (brownfield, површина 5,6 ха),
- пословна зона Ланара (greenfield, површина 14 ха),
- пословна зона Жарковачка поља (brownfield, површина 40 ха, слободно 20 ха).

Пословна зона Борја

Пословна зона Борја се налази у ширем центру града у улици Светог Саве. Површина поменуте зоне је 5,6 ха. Зона чини дио бивше ДИ Борја и настала је након преноса власништва дијела ДИ Борје од стране Владе Републике Српске у посјед Општине Теслић. За зону је

донесен регулациони план који је предвидио задржавање дијела постојећих производних објеката, док је за дио земљишта предвиђено уклањање постојећих објеката (који нису у функцији) и изградња нових пословних објеката. Кроз зону пролази потребна инфраструктура (водоводна, канализациона, електро и путна). Регулационим планом је предвиђена изградња улице дуж јужне границе зоне (између дијела који је остао у власништву Владе РС и дијела ПЗ Борја) која би имала улогу градске обилазнице. У зони послују три субјекта из дрвопрераде и металопрераде, а према важећем регулационом плану у овој пословној зони предвиђено је укупно 7 парцела.

Пословна зона Ланара

Пословна зона Ланара је смјештена на јужном ободу градског подручја у Мјесној заједници Рудник. Од центра града је удаљена око 1,5 км. Површина зоне је 14 ха. Ради се о greenfield зони у којој су регулационим планом дефинисане укупно 23 парцеле намијењене изградњи пословних објеката. Величина парцела се креће од 4.200 м² до 9.000 м². У зони је извршена припрема пословне инфраструктуре за укупно 11 парцела што обухвата водоводну, канализациону, електро, телефонску и путну инфраструктуру. У 2017. години је започето стављање у функцију зоне продајом уређених парцела. До краја августа 2017. године, укупно је продано 5 парцела заинтересованим инвеститорима.

Пословна зона Жарковина

Пословна зона је смјештена са сјевероисточне стране града Теслића на око 3 км од градског подручја. Пословна зона се налази у непосредној близини магистралног пута М4 Добој-Бањалука и представља brownfield локацију у којој је око ½ зоне према просторно планској документацији слободно за изградњу. У зони послује 4 предузећа са око 500 радника из области текстила, метало и дрво прераде. У зони постоји потребна пословна инфраструктура за дио простора који је изграђен и који је у функцији, и дио пословне инфраструктуре у неизграђеном дијелу зоне (водоводна, канализациона и телекомуникациона инфраструктура).

III.3.2. Индустрија

Прерађивачка индустрија је једна од најзначајнијих привредних грана општине Теслић. У оквиру ове индустријске гране послује 70 пословних субјеката док је у 2016. години пословао 61 субјект. Укупни остварени приход прерађивачке индустрије у 2016. години износи 149.115.672 КМ, а у 2015. години 136.084.598 КМ што представља повећање од 9,6%. Прерађивачка индустрија остварује 50,4% укупних прихода привреде општине Теслић, с учешћем прихода од извоза у укупном извозу од 89,9%, те запошљава највећи број радника са учешћем од 62,55% у укупном броју запослених.

Табела 7. Приказ финансијских показатеља предузећа са подручја општине Теслић чија је примарна дјелатност прерађивачка индустрија за период 2015 – 2016. године

Општи подаци	2015	2016
Број компанија	58	61
Укупан број запослених	2.288	2.663
Просјечан број запослених	42	38
Укупан приход од продаје (КМ)	136.084.598,00	149.115.672,00
Приход од извоза	66.485.264,00	65.890.241,00
Просјечан приход од продаје (КМ)	2.346.286,17	2.444.519,21
Број компанија до 500.000,00 КМ прихода	35	33
Број компанија од 500.000,00 КМ до 5.000.000,00 КМ прихода	15	20
Број компанија преко 5.000.000,00 КМ прихода	8	8
Број профитабилних компанија	48	50
Број компанија са оствареном добити преко 500.000,00 КМ	3	3

Извор: АПИФ, Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге Бања Лука

У области прерађивачке индустрије, према оствареном укупном приходу од продаје и броју запослених, издвајају се дрвна индустрија, прехранбена, текстилна, хемијска, индустрија коже и обуће и металопрерађивачка индустрија.

Дрвопрерађивачка индустрија

Велики шумски потенцијал општине Теслић је омогућио развој дрвопрерађивачке индустрије, као једне од најдоминантнијих привредних дјелатности општине. До 1992. године кључни субјект дрвопрерађивачке индустрије општине, био је некадашње предузеће дрвне индустрије "Борја" Теслић, која је запошљавала преко 1.500 радника. Ово предузеће прошло је кроз значајне проблеме у процесу транзиције, међутим специфична техничка и пословна знања и искуства, која су развијена у овој фирми, као и стручна радна снага, послужили су као основа за развој приватног сектора у области дрвопрерађивачке индустрије у каснијем периоду.

Главни производи дрвопрерађивачке индустрије су резана грађа, елементи за индустрију намјештаја, плоче од масивног дрвета и остали слични полупроизводи. У овом сектору издвајају се 4 предузећа на основу оствареног прихода, броја запослених и капацитета којим располажу: Интерлигнум д.о.о., Елград д.о.о., Дрво-Комерц д.о.о. и Лигнакон д.о.о. Карактеристике ова четири предузећа су да заједно остварују око 50 милиона КМ прихода од продаје и запошљавају 937 радника што чини око 35% од укупног броја радника у прерађивачкој индустрији. Остала предузећа на подручју општине Теслић која послују у области дрвопрерађивачке индустрије остварују пословне приходе испод 2 милиона КМ и запошљавају у просјеку 5 радника.

У 2016. години, дрвопрерађивачка индустрија је остварила 54.840.310 КМ прихода у подручју прерађивачке индустрије, а у области шумарства и сјече дрвета 10.359.597 КМ, што укупно чини остварени приход дрвопрерађивачке индустрије од 65.199.907 КМ. Од укупно оствареног прихода дрвопрерађивачке индустрије, 21.928.694 КМ односи се на приход остварен извозом.

Металопраераћивачка индустрија

Основна дјелатност предузећа која се баве металопраерадом на подручју општине Теслић је производња металног намјештаја и конструкција, обрада инокса, жељеза и других метала, и др. У области металопраераћивачке индустрије на подручју Теслића регистровано је 18 пословних субјеката (податак за 2016.г.). Најзначајнија предузећа у овој грани индустрије, која запошљавају и највећи број радника у овој области на подручју општине Теслић су: Метал д.о.о., Еурометал д.о.о., Салдатура д.о.о. и ГИП 2 д.о.о.

У наредном периоду очекује се да и новосновано предузеће „Зрак-ДКС“, настало реорганизацијом предузећа „Зрак“ Теслић у стечају, постане значајан привредни субјект који ће утицати на повећање прихода металопраераћивачке дјелатности и повећања броја радника.

Приход металопраераћивачке индустрије износи 9.650.846 КМ. Од укупног броја запослених у праераћивачкој индустрији пословни субјекти који се баве металопраерадом упошљавају 152 радника.

Текстилна индустрија

Ова грана индустрије биљежи значајан пораст у посљедњих неколико година и представља све значајнију привредну грану у Теслићу. Најзначајније предузеће у овом сектору је Девић-текстил д.о.о. Теслић које је основано 2001. године, као директна страна инвестиција предузећа Девић д.о.о. Загреб. Крајем 2015. године регистрован је још један привредни субјект из области текстилне индустрије „Дивос“ који је у 2016. години запошљавао 70 радника.

У текстилној индустрији је у 2016. години било запослено укупно 386 радника, што чини око 14% укупног броја запослених у праераћивачкој индустрији. Учешће прихода текстилне индустрије у укупном приходу праераћивачке индустрије је око 11% у 2015. години и 10% у 2016. години. Такође у укупном приходу од извоза праераћивачке индустрије, текстилна индустрија учествује са 18% у 2016. години.

Индустрија коже и обуће

Значајнија предузећа у индустрији коже и обуће на подручју општине Теслић су Шкребић Компани д.о.о. (производња обуће), Верди д.о.о. (производња кожне обуће), и Нено д.о.о. (производња текстилне позамантерије).

Учешће прихода индустрије коже и обуће у укупном приходу праераћивачке индустрије износи 9% у 2015. години и 11% у 2016. години.

У индустрији коже и обуће, у 2016. години је било запослено 658 радника што је за око 3% више у односу на стање у 2015. години и што представља око 25% укупног броја запослених у праераћивачкој индустрији.

Вриједност извоза индустрије коже и обуће у 2016. Износио је 14.640.225 КМ, а учешће прихода од извоза у укупном извозу праераћивачке индустрије износи 21,56%.

Хемијска индустрија

Најзначајније предузеће на подручју општине Теслић у области хемијске индустрије је Акционарско друштво ХИ Дестилација Теслић, основано 1896. године. Дјелатност овог предузећа укључује производњу дрвеног угља и сирћетне киселине, производњу брикета од прашине дрвеног угља, те производњу ароматизованог, алкохолног, винског и јабуковог сирћета.

Учешће прихода хемијске индустрије у укупном приходу прерађивачке индустрије износи 11% у 2016. години. Хемијска индустрија у 2016. години запошљава око 350 лица што чини око 12% од укупно запослених у прерађивачкој индустрији. Учешће извоза у укупном приходу хемијске индустрије износи 56%, а учешће у укупном приходу прерађивачке индустрије износи 6%.

Прехрамбена индустрија

Значајнија предузећа на подручју општине Теслић која се баве прехрамбеном дјелатношћу су месна индустрија Натура Вита и пекара Унитас д.о.о.

Основна дјелатност предузећа Натура Вита је прерада меса и месних производа, а предузећа Унитас д.о.о. је производња пекарских производа. Прехрамбена индустрија је у 2016. години запошљавала 160 радника, што чини око 7% укупног броја запослених у прерађивачкој индустрији општине Теслић.

Учешће прихода прехрамбене индустрије у укупном приходу прерађивачке индустрије износи 16% у 2015. години а 14% у 2016. години.

Пласман производа прехрамбене индустрије општине Теслић се скоро у потпуности реализује на домаћем тржишту тако да је приход од извоза који остварују пословни субјекти из ове области занемарљив.

III.3.3. Грађевинарство

У 2015. години, у области грађевинарства је било регистровано 20 пословних субјеката са 376 запослених радника.

Према подацима АПИФ-а у 2016. години, код 20 напријед поменутих привредних субјеката је дошло до смањења укупног броја запослених на ниво од 291 радника.

У овој дјелатности се издваја пет значајнијих предузећа којима је примарна дјелатност грађевинарство: Градитељ а.д., Нискоградња а.д., Фалкон д.о.о., Планум д.о.о. и Предо градња д.о.о. Од укупно оствареног прихода грађевинског сектора који износи 13.852.479 КМ, на приходе поменутих предузећа се односи 11.884.700 КМ или 86%. Ова предузећа заједно запошљавају 252 радника.

Грађевинска предузећа са подручја општине Теслић су скоро у потпуности оријентисана на домаће тржиште и у 2016. години нису имала извозних послова.

III.3.4. Трговина

У области трговинске дјелатности регистровано је укупно 116 пословних субјеката, од чега 41 привредно друштво и 75 самосталних предузетника. Учешће запослених трговинске дјелатности у укупном броју запослених на подручју општине Теслић износи 16%.

Укупан приход од продаје ових привредних субјеката износи 75.051.148 КМ у 2016. години, што представља повећање око 8% у односу на 2015. годину.

III.3.5. Мала и средња предузећа (МСП) и предузетништво

Према подацима Пореске управе Републике Српске, на дан 30.4.2017. године, на подручју општине регистрован је 1.151 предузетник, што је за 6% више у односу на 2015. годину².

² У 2009. години регистрована 941 предузетничка радња.

У периоду од 2011.-2015. године, број пословних субјеката регистрованих на подручју општине се повећавао по просјечној стопи од око 6% годишње.

Табела 8. Преглед броја пословних субјеката у општини Теслић за период 2011 – 2015.

Општина/град	2011	2012	2013	2014	2015
Теслић	407	443	469	488	509

Извор: Статистички годишњак РС 2016

На основу критеријума о подјели предузећа на мала и средња према броју запослених, на подручју општине Теслић 96% пословних субјеката се класификује као мало предузеће које упошљава мање од 50 запослених, а према критеријуму оствареног годишњег прихода број малих предузећа је 181, што чини око 89% укупног броја пословних субјеката.

Табела 9. Преглед броја предузећа на подручју општине Теслић према величини предузећа у 2016. години

Врста предузећа	Према броју запослених	Према оствареном годишњем приходу
Велика предузећа(преко 250 запослених; преко 8 мил. годишњи приход)	5	10
Средња предузећа(од 50 до 250 запослених; од 2 до 8 мил. годишњи приход)	4	13
Мала предузећа(до 50 запослених; до 2 мил. годишњи приход)	195	181
Укупно	204	204

III.3.6. Шумарство и пољопривреда

Општина Теслић располаже са 52.149 ха шума у власништву Републике Српске, док се у приватном власништву налази 5.764 ха. Шумама у власништву Републике Српске газдује ШГ "Борја" Теслић, а приватним шумама њихови власници у складу са шумско-привредном основом коју доноси СО Теслић.

У структури шумског земљишта доминирају високе шуме са природном обновом које заузимају површину од 33.271 ха, односно 68% укупног шумског земљишта. У структури високих шума са природном обновом преовладавају мјештовите шуме јеле, смрче и букве (око 48%), затим високе шуме букве (око 25%), високе шуме хрста китњака (око 21%) и високе шуме бијелог и црног бора (око 6%).

Према подацима добијеним од стране ШГ Борја Теслић, идентификовано је 547 ха шума високе заштитне вриједности, које ће бити основа за израду Елабората за управљање приликом израде нове шумско-привредне основе 2017. године.

Табела 10. Преглед дрвних залиха, запремински прираст и етат

Категорија шума	Врста дрвећа	Дрвна залиха, м ³	Дрвна залиха, м ³ /ха	Год. запр. прираст м ³ /ха	Етат, м ³ /год
Високе шуме	четинари	2.265.090	68,08	1,84	36.650
	лишћари	6.233.120	187,35	3,66	98.400
Деград.шуме	четинари	1.375	4,25	0,18	-
	лишћари	36.923	114,19	2,10	1239
Шум.културе	четинари	684.894	146	5,41	11.610
	лишћари	153.591	32,79	1,02	6875
Издан.шуме	четинари	14.472	2,77	0,14	0
	лишћари	791.063	151,46	4,73	15.000

Извор: ШГ Борја Теслић

Од укупног шумског земљишта на минирање површине отпада око 3.421 ха. Повремено се јављају опожарене површине, те површине нападнуте од губара и поткорњака што је посебно изражено задњих неколико година због високих температура које изазивају физиолошко слабење стабала што их чини подложним нападу инсеката и бржем сушењу.

Према подацима АПИФ-а у области пољопривреде, шумарства и риболова послује 10 пословних субјеката. Број запослених у овој грани у 2015. години је износио 99, а у 2016. години 112 радника.

Пословни субјекти из области шумарства у 2016. години су остварили 10.359.597 КМ прихода, што представља повећање за око 61% у односу на ниво остварених прихода у 2015. години.

Повољан географски положај, климатски услови и расположиво пољопривредно земљиште чине општину Теслић врло погодним подручјем за развој пољопривреде.

Општина Теслић располаже са 41.523 ха пољопривредног земљишта (укључујући угаре и необрађене оранице), што представља 49% од укупне површине општине.

Највећи дио пољопривредног земљишта на подручју општине Теслић налази се у приватном власништву.

На подручју општине Теслић укупно је регистровано 735 пољопривредних газдинстава (јуни 2017. године).

Табела 11. Преглед структуре пољопривредног земљишта на подручју општине Теслић

	Укупно	Оранице	Пашњаци	Ливаде	Воћњаци	Угари и необрађене оранице
Површина у ха	41.523	18.561	5.324	2.517	1.395	13.726
% у укупној пољопривредној површини		44,70	12,82	6,06	3,35	33,05

Извор: Општинска управа Теслић

У структури пољопривредног земљишта доминирају оранице, као тип обрадивог земљишта погодног за ратарство, производњу воћа и поврћа. Мањи воћњаци у функцији производње за властите потребе су заступљени на готово свим пољопривредним газдинствима гдје се посљедних година развија производња јабуке, шљиве и малине.

Сточарство и пчеларство

У области сточарства на подручју општине Теслић развијена је производња крављег млијека и сира са фармама од пет и више музних грла на локалитетима Барић, Ружевић, Булетић, Прибинић, Шњеготина, Угодновић, Младиковине, Каменица, Јасенова, Чечава и Бијело Бучје.

Производња млијека за тржиште на фармама са пет и више грла одвија се на 45 фарми са укупно 388 музних грла. Укупан број говеда свих категорија на подручју општине Теслић је 4.411 грла.

Капацитети за производњу овчијег млијека, сира и меса са 100 и више оваца у стаду су лоцирани на подручју Угодновића, Бијелог Бучја, Језера, Очауша, Булетића и Каменице. Производња за тржиште се одвија на 13 овчарских фарми са 2.305 производних грла.

Фарме за производњу бројлера и јаја су заступљене на подручју Горњег Булетића и Горње Врућице.

Производња у свињогојству за тржиште са 10 и више прасилица се одвија на 7 фарми са укупним капацитетом око 110 прасилица.

Производњом меда се бави 56 произвођача, чија производња се обавља у скоро свим насељеним мјестима осим у најужем градском и приградском подручју. Укупан број друштава у 2016 години код наведених произвођача је 2750.

Ратарство

Производња ратарских култура (кукуруза и осталих житарица) је највише заступљена на локалитетима Врућица, Барићи, Жарковина, Врела, Ружевић и у сливу Мале Усоре на потезу Теслић- Прибинић. Веће површине на којима се узгајају наведене ратарске културе се налазе на подручју Шњеготине и Растуше.

Будући да се кукуруз и житарице углавном користе као главне компоненте концентрата у сточарској производњи заступљеност истих је условљена сточарском производњом.

Табела 12. Преглед остварене производње ратарских култура на подручју општине Теслић за период 2009 – 2015. година

	Пшеница		Кукуруз		Јечам		Кромпир	
	Производња	Принос по ха	Производња	Принос по ха	Производња	Принос по ха	Производња	Принос по ха
2009	900	3	15.855	5	38	2	3.060	9
2010	589	2	13.020	4,2	9	1,8	3.150	9
2011	868	2,8	11.797	3,8	19	1,9	3.420	9
2012	960	3,2	9.600	3	26	2,6	2.800	8
2013	1.395	4,5	12.600	4	40	4	3.500	10
2014	616	2,2	3.800	3,9	41	1,8	5.280	11
2015	851	3,7	2.604	4,2	150	3,2	4.500	37,5

Извор: Статистички годишњак Републике Српске 2015

Производња кромпира је најраспрострањенија на подручју Радње, Врућице, Прибинића и у брдско планинском дијелу општине на подручју Очауша, Угодновића, Језера и Бијелог Бучја.

Воћарство

Најзначајније врсте производње у области воћарства на подручју општине су: производња јабуке, крушке, шљиве, вишње, љешника и малине.

Засади јабуке, на површини већој од 0,5 ха, су заступљени на локалитетима Радње, Растуше, Чечаве, Прибинића, Булетића, Врућице и Очауша.

Засади шљиве на површини већој од 0,5 ха су заступљени на подручју Витковаца, Радње, Растуше, Младиковина, Чечаве, Јасенове и Јасенице.

Табела 13. Преглед остварене производње воћа на подручју општине Теслић у периоду 2012 – 2015.

	Јабука		Крушка		Шљива		Вишња	
	Производња (т)	Принос/стаблу (кг)	Производња (т)	Принос/стаблу (кг)	Производња (т)	Принос/стаблу (кг)	Производња (т)	Принос/стаблу (кг)
2009	760	20	450	18	4.480	14	54	15
2010	874	23	500	20	4.800	15	54	15
2011	760	20	500	20	4.650	15	54	15
2012	570	15	150	10	4.030	13	72	20
2013	950	25	500	20	6.200	20	4	1
2014	25	0,7	100	6,7	2.170	7,0	65	17,1
2015	800	20,0	300	22,7	3.100	10,0	114	30,0

Извор: Статистички годишњак Републике Српске 2015

Производња љешника је заступљена на подручју Шњеготине, Кузмана, Врућице, Булетића и Радње.

У области воћарства, највећи раст је забиљежен у производњи малине, која је најзаступљенија на приградском подручју и у насељеним мјестима Шњеготина, Јасеница, Булетић, Прибинић, Каменица, Б Бучје, Очауш и Горњи Теслић. У 2016. години на подручју општине се производњом малине бавило око 530 произвођача, са просјечном површином малињака од 0,2 ха.

У 2016. години, пословни субјекти из области пољопривреде су остварили 888.320 КМ прихода, који су за око 32% већи у односу на остварене приходе у 2015. години. За пољопривредно земљиште општине Теслић је карактеристична уситњеност парцела и производња углавном за властите потребе што представља препреку повећању обима пољопривредне производње и пласману већих количина производа на тржишту.

III.3.7. Туризам

Општина Теслић располаже са врло богатом туристичком понудом и природним потенцијалом за развој разних видова туризма попут бањско – рекреационог, планинског, еко – туризма, сеоског, излетничког, спелеолошког, ловног и риболовног туризма као и вјерског и конгресног туризма.

Географски положај, клима, разноврсна топографија, очувана природна богатства и ресурси, културно – историјске знаменитости и дуга туристичка традиција су омогућили развој туристичке дјелатности као једне од најперспективнијих грана привреде на подручју општине Теслић.

Смјештајни капацитети општине Теслић се убрајају међу највеће на подручју Републике Српске. ЗТЦ Бања Врућица располаже са више од 1.000 лежаја, СРЦ Хајдучке воде са више од 60 лежаја, Етно плажа Лане са 15 лежаја, те остали мотели, пансиони и приватни смјештаји чине велики капацитет за прихват туриста.

Табела 14: Преглед броја ноћења у периоду 2013-2017. године

Број ноћења	Домаћи гости	Страни гости	Укупно
2013.	128 335	51 124	179 459
2014.	102 407	65 287	167 694
2015.	117 212	72 401	189 613
2016.	122 012	82 657	204 669

Извор: ТО Теслић

Потенцијали за проширење туристичких капацитета се огледају у изградњи додатног спортско – рекреационог центра на Вучјој планини, улагања у развој сеоског туризма, унапређење спелеолошког туризма уређењем пећине у Очаушу те унапређење вјерског и манифестационог туризма.

Најзначајнији видови туризма на подручју општине су:

Бањско-рекреативни туризам

Један од најзначајнијих природних ресурса општине Теслић су љековите минералне воде на основу којих се развио здравствени, односно бањско – рекреациони туризам.

Комплекс здравствено – туристичког центра Бања Врућица је изграђен управо на локалитету Бање Врућице која је врло богата са извориштима термо – минералних вода. ЗТЦ Бања Врућица располаже са 4 хотела и разноврсном понудом у виду медицинске рехабилитације, балнео терапије, дијагностичког центра, амбулантних прегледа, wellness и фитнес аранжмана, спортске рекреације и конгресних аранжмана.

Планински туризам

Конфигурација терена општине Теслић даје одличне предиспозиције за развој планинског туризма.

Туристичка понуда СРЦ Хајдучке воде укључује wellness и фитнес аранжмане као и разне спортске и рекреационе активности (скијање, планински бициклизам и др.) Шумски

путеви који воде са планине Борја према Очаушу чине одличан потенцијал за изградњу стаза за брдски бициклизам.

Велики потенцијал у овој врсти туризма представља Вучија планина. Конфигурација терена и положај повољни су за изградњу скијашких стаза и спортско рекреативног центра за шта постоји студија изводљивости рађена осамдесетих година прошлог вијека.

Сеоски туризам

Мноштво природних љепота, дуга традиција постојања руралних насеља на територији општине Теслић (постојање старих зграда, оруђа, живи свјedoци некадашњег живота у тим предјелима, гастрономска понуда...) представљају добру основу за развој сеоског туризма који последњих година постаје јак адут туристичке понуде у земљама окружења.

Развој сеоског туризма је лимитиран недовољно изграђеном путном инфраструктуром.

Спелеолошки туризам

Најзначајнији спелеолошки објект на подручју општине је Растушка пећина. Представља једну од најљепших и најуређенијих пећина у БиХ. Унутрашњост пећине у Растуши је јако добро уређена, стазе су у одличном стању, расвјета је потпуно реконструисана. Асфалтни пут је доведен на неких 700 метара од улаза.

Пећина Очауш такође представља потенцијал за ову врсту туризма али је потребно изградити стазе унутар пећине, освијетлити унутрашњост и довести приступни пут до пећине.

III.4. Друштвени развој

III.4.1. Социјална заштита

Центар за социјални рад Теслић је централна јавна установа општине, чија дјелатност је усмјерена на обезбјеђење социјалне сигурности грађана, као и пружање услуга из система социјалне заштите.

Центар располаже са простором прилагођеним особама са инвалидитетом и има укупно 22 запослених.

У табели број 15. дат је преглед остварених права корисника у претходне двије године.

Табела 15. Преглед остварених права из социјалне заштите у 2015. и 2016. години:

Број корисника	2015. година	2016. година
Право на новчану помоћ	446	415
Право на додатак за помоћ и његу другог лица	959	1.095
Једнократне новчане помоћи	798	328
Право на здравствено осигурање	99	127
Смјештај у установу социјалне заштите (пунољетни корисници)	20	40
Смјештај у установу социјалне заштите (малољетни корисници)	3	1
Смјештај у хранитељску породицу (пунољетни корисници)	26	10
Смјештај у хранитељску породицу (малољетни корисници)	30	10
Подршка у изједначавању могућности дјецe и омладине са сметњама у развоју	25	2
Јавна кухиња	35	37

Значајан сегмент активности у домену социјалне заштите је усмјерен на дјечију заштиту.

У табели број 16. је дат преглед права из ове области.

Табела 16. Преглед остварених права из дјечије заштите за 2015. и 2016. годину:

Право и број обрађених захтјева	2015. година	2016. година
Број обрађених захтјева у дјечијој заштити	2.042	1.798
Број позитивно ријешених захтјева у дјечијој заштити	1.993	1.670
Додатак на дјецу	1.365	1.182
Матерински додатак	180	108
Рефундација накнаде плате	74	82
Помоћ за опрему новорођенчета	374	298

Евидентан је озбиљан и растући ниво сиромаштва становника заједнице, што утиче на повећање броја корисника који нису у могућности да плаћају електричну енергију, лијекове, и да задовољавају основне потребе. Из буџета Општине је у претходном периоду повећано укупно издвајање за наведене ставке што је приказано у табели број 17.

Табела 17. Преглед издвајања за социјалне потребе у 2015. и 2016. години

ВРСТА ИЗДВАЈАЊА	2015	2016	01.01- 30.06.2017
Стална новчана помоћ	765.853	705.018	343.088
Додатак за помоћ и његу другог лица	1.228.810	1.433.618	773.776
Помоћ за оспособљавање за рад дјеце и омладине	28.373	30.379	6.090
Једнократна новчана помоћ	37.264	46.398	13.144
Текуће помоћи у натури	110.687	120.749	36.084
Јавна кухиња	24.945	33.939	13.840
Здравствено осигурање	70.935	87.973	47.767
Дознаке пружаоцима услуга социјалне заштите	13.776	20.548	7.814
Дознаке установама-смјештај	219.552	219.049	147.901
Дознаке хранитељским породицама	217.101	257.270	129.223
Укупно	2.717.297	2.954.942	1.518.726

III.4.2. Здравство

Број регистрованих лица за здравствену заштиту на подручју општине Теслић је 36.945, од чега право на здравствену заштиту по основу здравственог осигурања има 32.363 лица.

ЈЗУ Дом Здравља „Свети Сава“ Теслић располаже потребним техничким и људским капацитетима за пружање примарне здравствене заштите. На подручју општине је развијена мрежа теренских амбуланти у свим већим насељима, чиме су услуге примарне здравствене заштите учињене доступним свим грађанима општине.

Поред ЈЗУ, на подручју општине Теслић, послове здравствене заштите обављају и приватне здравствене установе. Најзначајнија од њих је ЗТЦ Бања Врућица која пружа широк спектар услуга својим гостима и другим корисницима. Осим наведених на подручју општине

послује 12 здравствених установа-7 стоматолошких, 1 гинеколошка, 2 амбуланте интерне медицине, 1 педијатријска амбуланта и 1 специјалистички центар.

III.4.3. Образовање

На подручју општине Теслић функционише једна јавна предшколска установа и четири приватне, 29 установа за основно образовање (укључујући и подручне школе) и двије средње школе. Преко 95% дјеце похађа основно и средње образовање и постоји тренд повећања процента дјеце која након основног наставе средњошколско образовање.

Предшколско васпитање и образовање

На подручју општине Теслић налази се једна јавна установа за предшколско васпитање и образовање, дјечије обданиште Палчић и четири приватне (Коко, Нађа, Жежева кућица и Ена). Према достављеним подацима из ЈУ дјечијег обданишта Палчић, њихови капацитети су у цјелости попуњени.

Према подацима из Анализе економских индикатора општине Теслић 2007-2013, само 5% дјеце на подручју општине Теслић користи вртић (просјек у РС 13%). Велика територијална разуђеност општине, представља главну препреку за укључивање дјеце из руралних подручја у систем предшколског васпитања и образовања. У настојању да се обухват дјеце предшколског узраста која похађају вртић повећа, у 2016. години су формиране и четири васпитне групе у руралним подручјима: Чечави, Ђулићима, Каменици и Блатници. Радом ЈУ Дјечије обданиште Палчић је обухваћено 239 дјеце у 12 васпитних група, а у остале четири приватне установе борави око 130 предшколске дјеце.

Основно образовање

Према подацима из Табеле 18. може се закључити да је дошло до смањења броја школа и броја ученика у периоду од 2009. до 2016. године. Узрок наведеним трендовима су пад природног прираштаја, унутрашње миграције, иселјавање у друге државе и сл.

Табела 18. Преглед броја основних школа и броја ученика на подручју општине Теслић за период 2009 – 2016. године

Школска година	Основне школе	
	Број школа	Ученици укупно
2009/2010	33	4 067
2010/2011	33	3 878
2011/2012	32	3 690
2012/2013	31	3 610
2013/2014	31	3 544
2014/2015	31	3419
2015/2016	30	3355

Средње образовање

На подручју општине Теслић постоје двије средње школе-Средња мјешовита школа "Јован Дучић" и ЈУСШ "Никола Тесла". Обије школе су тип мјештовите средње школе. ЈУСШ

"Никола Тесла" нуди образовне профиле машинство и обрада метала, шумарство и обрада дрвета, електротехника и саобраћај. Смјерови у средњој мјешовитој школи "Јован Дучић" су трогодишњи и четворогодишњи.

У табели 19. су приказани подаци о броју ученика који похађају средњу школу у Теслићу. Презентовани подаци указују да је дошло до смањења броја ученика што је узроковано различитим факторима: пад природног прираштаја, унутрашње миграције, иселјавање у друге државе, школовање у другим сусједним општинама и сл.

Табела 19. Преглед броја ученика у средњим школама на подручју општине Теслић у периоду 2009-2016. год.

Школска година	Основне школе	
	Број школа	Ученици укупно
2009/2010	2	1498
2010/2011	2	1588
2011/2012	2	1721
2012/2013	2	1682
2013/2014	2	1593
2014/2015	2	1498
2015/2016	2	1588

У школској 2015/2016. години у обје школе је уписано 1.319 ученика, док је своје школовање окончао 285 ученика.

Високо образовање

У високом образовању биљежи се тренд пораста процента средњошколаца који након завршене средње школе уписују факултет. Просјечан број уписаних студената је 865, али само 12% од уписаних заврши исти, односно дипломира.

Табела 20. Преглед броја уписаних и дипломираних студената са пребивалиштем на подручју општине Теслић за период 2010-2015 год.

Година	Уписани студенти	Дипломирани студенти
2010/2011	716	125
2011/2012	889	127
2012/2013	936	147
2013/2014	907	129
2014/2015	879	103

Извор: Статистички годишњак РС

Процјењује се да на годишњем нивоу око 250 младих који заврше средњошколско или високо образовање уђе на тржиште рада општине Теслић што представља велики потенцијал

када је у питању млада радна снага. Највећи број студената са подручја општине се образује на високошколским установама у Републици Српској.

III.4.4. Културно-историјско наслеђе

Подручје општине Теслић има врло богату историју, чему свједоче и пронађени остаци оруђа и оружја из праисторијског периода на локалитетима у Блатници, Врућици, Чечави и у пећини Растуши. На падинама планине Борја и уз корито ријеке Усоре нађени су остаци примитивног рударског алата из времена Илира и Келта.

Значајнији сакрални објекти, од којих су многи под заштитом државе су: православни манастир Липље који датира из 13. вијека; црква Светог цара Константина и царице Јелене (1900. год.); православна црква Светог Петра и Павла (18. вијек); црква брвнара у Горњој Врућици (1642. год.); католичко светиште Концило; црквиште Чечава (палеолитска станица и тумулус – неистражени); црквиште Радешићи (остаци римске грађевине и средњовјековне цркве).

На подручју општине Теслић пронађени су и остаци праисторијских (Баре Липље - неистражено) и средњовјековних некропола (на локалитетима Барићи, Чечава, Растуша, Бијело Бучје).

У планском периоду је потребно обезбиједити средства за заштиту и очување наведених објеката.

III.4.5. Установе и институције у области културе

Једина јавна установа у области културе на подручју општине Теслић је Народна библиотека „Данило Киш“. Остале културне институције, Српско просвјетно и културно друштво „Просвјета“, Бошњачко културно друштво „Препород“ и Аматерско драмско позориште „Бранислав Нушић“ иако се финансирају из општинског буџета немају статус јавне установе, већ у формално-правном смислу представљају удружења грађана. На подручју општине Теслић постоје значајни просторни капацитети који се могу искористити при организацији већих културних манифестација и приредби као што су просторије Народне библиотеке, реновирана и проширена зграда градског биоскопа, простори амфитеатра Средњошколског центра као и простори спортско- рекреативног комплекса Радолинка у Теслићу и отворени амфитеатар градског парка.

Значајније културне манифестације које се одржавају на подручју општине Теслић су: Сабор народног стваралаштва, Теслићко љето, културно-умјетничке приредбе које се организују поводом прославе јубилеја и празника, ликовне изложбе и слично.

У наредном периоду је потребно предузети мјере у циљу боље доступности културних садржаја на руралном подручју.

III.4.5. Спортски клубови, такмичења и манифестације

На подручју општине Теслић постоји укупно 25 спортских клубова. Према броју клубова и броју чланова у клубовима, најпопуларнији спортови су фудбал (4 клуба), рукомет (3 клуба) и борилачки спортови (4 клуба). Остали регистровани спортски клубови се односе на: стрељаштво, кошарку, мали фудбал, шах, атлетику, куглање, одбојку, планинарење и тенис.

Спортски клубови као што су стрељачки клуб, атлетски и карате клубови осим на локалним, учествују и на регионалним и међународним такмичењима.

Традиционалне спортске манифестације су: избор спортисте године, уличне трке, неколико турнира у малом фудбалу, „крос“ такмичења која сваке године организују основне школе, карате турнир и шаховски турнир. Од 2014. године Теслић је једна од станица познате бициклистичке Београд-Бањалука, трке која окупи око 130 такмичара из двадесетак земаља свијета уз велику медијску пажњу домаћих и страних медија.

Са аспекта капацитета спортских објеката, у функцији је спортска дворана у оквиру спортско-рекреативног комплекса Радолинка, стадион Радолинка, Минерал, стадион ФК Укрина из Чечаве, те низ спортских полигона у граду и центрима мјесних заједница.

Буџетом општине Теслић, на годишњем нивоу, у просјеку је предвиђено 280.000 КМ за финансирање спортских клубова и манифестација. Учешће издатака за спорт у укупним расходима општине Теслић износи око 1,8%.

III.4.6. Невладин сектор

Невладин сектор има врло значајну улогу у развоју цивилног друштва, владавине права, демократије, заштите животне средине и многих других области.

На подручју општине Теслић, у 2017. години, регистровано је укупно 48 невладиних организација и удружења која се баве питањима из области хуманитарног рада, екологије, лова, културе и умјетности, пољопривреде, права жена и слично. Многе организације реализацијом својих пројеката и активности дјелују у више области.

За рад непрофитних организација издвајају се буџетска средства која су у 2016. години износила 1,7% укупних расхода општине.

III. 4. 7. Локална управа

Општина Теслић је јединица локалне самоуправе са правима и обавезама утврђеним уставом и законом. Општина самостално одлучује о пословима из свога дјелокола и подлијеже надзору уставности и законитости овлашћених републичких и државних органа. Општина обавља послове којима се непосредно остварују потребе грађана и другим пословима од локалног значаја који нису искључени из њене надлежности, нити додијељени у надлежност неког другог нивоа власти.

Општина има својство правног лица са правима и обавезама утврђеним Уставом, законима и Статутом општине. Органи општине су: Скупштина општине, као орган одлучивања и креирања политике Општине и Начелник општине, као носилац извршне власти који заступа и представља Општину, руководи општинском управом и одговоран је за њен рад. За обављање послова из своје надлежности, у Општини постоји Општинска управа коју чини Кабинет начелника, 8 одјељења (са укупно 10 Одсјека) и Стручна служба Скупштине општине.

Систематизацијом радних мјеста је предвиђено 147 радних мјеста, од чега је тренутно попуњено 115 мјеста извршиоцима у сталном радном односу. Према броју запослених на 1000 становника, општина Теслић се уклапа у критеријуме прописане од Владе Републике Српске.

Табела 21. Преглед структуре Општинске управе Теслић

Одјељења	Одсјеци
1. Одјељење за општу управу са службом за правну помоћ	1. Одсјек за грађанска стања и опште послове
2. Одјељење за инспекцијске послове са комуналном полицијом	2. Одсјек за односе са јавношћу и грађанска питања
3. Одјељење за просторно уређење	3. Одсјек за имовину
4. Одјељење за привреду и пољопривреду	4. Одсјек за послове саобраћаја и паркинг службе
5. Одјељење за друштвене дјелатности	5. Одсјек за привреду
6. Одјељење за стамбено-комуналне послове	6. одсјек за пољопривреду
7. Одјељење за борачко-инвалидску заштиту	7. Одсјек за локални економски развој и европске интеграције
8. Одјељење за финансије	8. Одсјек за цивилну заштиту
	9. Одсјек за јавне набавке и заједничке послове
	10. Одсјек за финансије и рачуноводство

III.4.8. Јавне установе и мјесне заједнице

Јавне установе чији је оснивач Општина Теслић и које се финансирају из општинског буџета су Центар за социјални рад, Ватрогасна јединица, спортска дворана "Радолинка", ЈУ туристичка организација Теслић, "Културни центар Теслић"-у оснивању и Дјечије обданиште „Палчић“, док су јавне установе чији је оснивач Општина Теслић и које се дјелимично финансирају из Општинског буџета Средња мјешовита школа „Никола Тесла“, Средња мјешовита школа „Јован Дучић“ и Народна библиотека „Данило Киш“.

Законом о локалној самоуправи мјесна заједница је дефинисана као облик непосредног учешћа грађана у локалној самоуправи. У општини Теслић, као јединици локалне самоуправе образовано је 49 (четрдесет девет) мјесних заједница што је утврђено Одлуком Скупштине општине Теслић од 24.04.2013. године.

Представници вјерских заједница су активно укључени у имплементацију пројеката на њиховом подручју.

III.4.9. Сарадња са домаћим и међународним организацијама

Општина Теслић остварује сарадњу са другим општинама кроз Савез општина и градова. На овај начин општина Теслић је укључена у процес умрежавања општина као и у креирање одлука из домена Савеза.

У циљу привлачења страних и домаћих инвестиција, јачања конкурентских предности, и пружања подршке развоју приватног сектора, општина Теслић је, заједно са општинама Тешањ и Жепче, 2012. године потписала Споразум о међуопштинској сарадњи чиме је покренута БЕАР (Business Excellence Area) иницијатива.

Општина Теслић остварује међуопштинску и регионалну сарадњу и на међународном нивоу, као што је сарадња са општинама Житиште, Тител и Ивањица у Србији, те општинам Борово у Хрватској. Осим наведеног, у протеклом периоду је успостављена формална сарадња са градовима Постојна (Словенија) и Скио (Италија), која је остварена захваљујући контактима становника општине Теслић који живе и раде на подручју ових градова. Ова сарадња се остварује у области културе, спорта и у реализацији пројеката унапријеђења пословног окружења.

Поменута сарадња се огледа на привредном, културном, спортском и образовном плану. Поред садржајне сарадње која укључује мноштво корисника, веома битно је нагласити

да општина Теслић на овај начин кроз грађење партнерстава изван граница Босне и Херцеговине ствара предуслове за прекограничну сарадњу у оквиру које има релевантне partnere за заједничке програме и пројекте за повлачење средстава из европских фондова. Та сарадња је у претходном периоду артикулисана кроз заједничке пројекте, попут пројекта прекограничне сарадње Еко food tuga који је реализован са општином Дреновци из Хрватске.

Општина Теслић осим сарадње са општинама из земље и окружења има успостављену добру сарадњу са низом домаћих и међународних организација и институција. У протеклом периоду је сарадња посебно била интензивна са републичким институцијама (Министарством финансија, Министарством пољопривреде, Привредном комором, Фондом за заштиту животне средине РС и сл.), институцијама Савјета министара БиХ и међународним организацијама (Делегација ЕУ у БиХ, УНДП, Амбасада Швицарске, Чешка Амбасада, ГИЗ, УСАИД, СИДА и сл.).

Најзначајнији пројекти које су подржали поменути донатори се односе на унапријеђење водоснабдијевања и каналисања отпадних вода, пројекте уређења пословне зоне Ланара, на увођење мјера енергетске ефикасности и сл..

III.4.10. Сарадња са дијаспором

Велики број грађана општине Теслић живи и ради у земљама ЕУ, Србији и прекоокеанским државама. Прве миграције су започете шездесетих година прошлог вијека, да би почетком ратних дешавања дошло до њиховог интензивирања. Након рата, долази до значајних економских миграција које су присутне и данас. Највећи број грађана Теслића живи у сусједним државама (Србији, Хрватској, Словенији), те у земљама Европске Уније- Италији, Њемачкој, Аустрији, Шведској и сл. Мањи број грађана живи у прекоокеанским државама (САД, Канада, Аустралија и сл.).

Протеклих година, покренуте су иницијативе за успостављањем чвршће везе са дијаспором од стране општинске управе. У том смислу, у оквиру општинске управе, основана је Канцеларија за дијаспору почетком 2016. године, која има за циљ унапређење веза са представницима удружења грађана који живе у иностранству. У првом плану је привредна, културна и спортска сарадња. Са представницима удружења у Италији, Словенији, Аустрији и сл. су у претходне двије године организовани бројни сусрети који су имали за циљ промоцију привредних, културних и других потенцијала општине. У том смислу је потребно у наредном периоду појачати активности на сарадњи која ће се огледати у успостави регистра дијаспоре како би се потенцијали дијаспоре што боље искористили.

III.5. Комунална инфраструктура

III.5.1. Путна инфраструктура

Најближа жељезничка станица (Добој) удаљена је 25 км од Теслића а најближи аеродром Маховљани – Бања Лука око 100 км. Цестовни транспорт и саобраћај су изузетно значајни за подручје општине Теслић. Значају путне мреже доприноси чињеница да општина Теслић заузима велику површину те да су поједина насељена мјеста знатно удаљена од градског подручја.

Путну мрежу чине магистрални пут М-4, регионални путеви Тедин Хан – Бистричак (Р-473) и Клупе–Шњеготина (Р-476), локални путеви, некатегорисани путеви, тротоари и пјешачке стазе.

Град Теслић је смјештен поред магистралног пута М-4 који спаја Добој и Бању Луку и представља најзначајнију саобраћајницу општине. Удаљен је од Добоја 25 км, а од Бања Луке 85 км. Овај пут непосредно повезује девет насељених мјеста општине. Кроз општину Теслић

пролазе и два регионална пута (Р-473 и Р-476). Ови путеви повезује већи број насељених мјеста у општини Теслић. Постоји 10 праваца локалних путева укупне дужине 99,4 км. У периоду од 2010. до 2016. године модернизовано је 35 км локалних путева. Укупна дужина локалних путева која је асфалтирана износи 83 км. Укупна дужина некатегорисаних путева је 625 км од чега је асфалтирано 135 км.

III.5.2. Телекомуникације и медији

Мрежа фиксне и мобилне телефоније је добро развијена и покрива већину територије општине. Кабловске подземне везе су такође постављене на већини подручја општине. Територију општине Теслић покривају телеком оператери М:ТЕЛ (70% покривеност територије са највећим бројем корисника), ХТ Еронет и БХ Телеком.

Медијске ТВ куће које имају своје дописнике из Теслића су Радио-телевизија Републике Српске (РТРС), Елта ТВ и Телевизија КЗ. Радио „Студио М“ са сједиштем у Теслићу, новине Општинске управе „Теслићке новости“, те неколико интернет информативних портала редовно прате дешавања са подручја општине Теслић.

III.5.3. Енергетска инфраструктура

Годишња потрошња електричне енергије на подручју општине Теслић износи око 87.000.000 kWh, и обухвата око 19.000 купаца, од којих се 17.500 односи на домаћинства. До средине 2016. године реконструисано је и модернизовано око 45% укупне дужине дистрибутивне ЕЕ мреже општине Теслић³.

Напајање електричном енергијом обезбијеђено је путем два 110 kV далековода и то из правца Добоја и Станара. Осим тога, на подручју општине Теслић постоје и два 10 kV далековода са МХЕ „Жиља“, „Жиља 2“, „Велика Јасеница“, „Жежеља“ и „Студена“ на ширем подручју Блатнице.

Трансформација електричне енергије се врши преко чворне ТС 110/35/10 kV у којој су инсталирана два трансформатора 110/35 kV са по 20 MVA снаге, те два трансформатора 35/10 kV са 8 MVA. Осим тога на удаљенијим дијеловима мреже су инсталиране три ТС 35/10 kV, као и 246 ТС 10/04 kV у власништву Електропривреде Републике Српске, 33 ТС 10/04 kV и једна ТС 35/10 kV у власништву купаца електричне енергије.

Покривеност домаћинстава ЕЕ мрежом је готово 100% и постојећи капацитети у цјелости задовољавају потребе за електричном енергијом ставновништва и привреде.

III.5.4. Јавна расвјета и јавни превоз

Што се тиче јавне расвјете, укупан број расвјетних тијела на подручју општине Теслић је 3600. Од тога 25% је ЛЕД расвјета. Највећи број расвјетних тијела је инсталиран на урбаном подручју општине и центрима мјесних заједница. С обзиром на тенденцију раста броја расвјетних тијела а самим тим и потрошње електричне енергије потребно је у наредном периоду извршити замјену старих натријум и метал халогених сијалица у ЛЕД расвјетна тијела, што би допринијело смањењу потрошње и самог одржавања јавне расвјете.

Јавним превозом на подручју општине Теслић се баве два превозника. Јавним превозом је покривен читав простор општине. У периоду школске године јавни превоз ђака и путника је добро организован. Јавним међуградским превозом је општина повезана са већином регионалних и међународних центара.

³ Подаци Електродобој а.д. ПЈ Теслић 2015. године

III.5.6. Водоводна и канализациона инфраструктура

Водоводним и канализационим системом на подручју општине Теслић управља предузеће комуналних дјелатности „РАД“ а.д. Теслић.

Основна дјелатност предузећа је производња и дистрибуција питке воде, сакупљање и каналисање отпадних вода те изградња и одржавање водоводне и канализационе мреже.

Сам водозахват смјештен је на ријеци Велика Усора на удаљености осам километара узводно од Теслића у насељу Студенци. Сирова вода се захвата директно из ријеке и преко таложника уз помоћ хемијских средстава врши се таложење нечистоћа. Са таложника вода се доводи до пјешчаних филтера гдје се врши филтрација а затим у резервоару од 400 м³ врши се дезинфекција. Просјечна производња је око 55 лит./сек. и годишње се преради цца 1.720.000 м³ воде.

Дужина дистрибутивне мреже водоводног система у Теслићу је 105 километара. Око 22.600 становника су корисници услуга водоснабдијевања из градског водовода са 8.384 прикључених домаћинстава (што представља преко 60% од становништва општине) и 628 правних лица.

У току је реализација пројекта проширења водоводне мреже која се шири на неколико насеља и обухватиће нових 2.600 прикључака. Тренутни губици на водоводној мрежи су 40%.

Дужина канализационе мреже износи 28 километара. Ради се углавном о гравитационом канализационом систему мјешовитог типа (врло мали дио подручја користи препумпавање). Тренутно је око 12.000 корисника канализационе мреже, а по структури број прикључака код физичких лица је 4.403 а код правних 482. Мрежа се шири на неколико насеља и обухватиће око 3600 нових домаћинстава до краја 2023. године, чиме ће се обезбједити око 50% покривености канализационом мрежом.

Најзначајнији проблеми у области водоснабдијевања и каналисања отпадних вода су: велики губици на водоводној мрежи, недовољан капацитет производње за пројектовану водоводну мрежу и недостатак постројења за пречишћавање отпадних вода.

III.5.7. Прикупљање и одвоз отпада

Прикупљање и одвоз отпада је организовано као редовна активност за град и сва приградска насеља. У претходним годинама, КП Комуналац-Теслић је континуирано радило на проширењу територије обухваћене организованим одвозом отпада. Захваљући томе, поред претходно наведеног подручја, комунално предузеће “Комуналац-Теслић” а.д. Теслић је проширило обухват одвоза отпадног материјала, поред ужег дијела града и приградских насеља и на основне правце према Блатници, Прибинићу и Чечави.

У реону Блатнице организованим одвозом отпада обухваћени су сви корисници до насеља Угодновић. У правцу Прибинића до насеља Клупе, а у правцу Чечаве поред самог централног насеља обухваћени су и бројни околни засеоци у ширем простору.

У погледу начина и поступка сакупљања, селекције и одлагања комуналног отпада није било значајнијих промјена у посљедних година. Прикупљање и одвоз се врши на класичан начин без одвајања корисног отпада. Депоновање отпада се врши на отвореној градској депонији Лучинац, удаљеној 4 км од града Теслића, гдје се дневно депонује око 100 м³ неселективног отпада. Један од највећих изазова са којима се општина Теслић сусреће је проблем са експлоатацијом постојеће депоније због ограниченог капацитета.

План за 2017. годину предвиђа да се зона одвоза прошири и на остале правце на територији општине Теслић, прије свега према насељима Витковци и Шњеготина али овакви потези изискују набавку довољног броја возила који би успјели задовољити ове планове.

Гледано укупно, на подручју општине Теслић отпад се организовано прикупља од цца 50 % домаћинства, те се на тај начин прикупи и одложи на градску депонију око 8.000 тона отпада. Других 50% становништва који такође створи око 8.000 тона отпада исти одлаже у природу на дивља одлагалишта отпада, затрпава га или директно одлаже на земљиште, ријеке и потоке. На овај начин се врши огроман притисак на земљиште. Наиме, капацитети постојеће депоније су готово у потпуности искоришћени и потребно је наћи алтернативу.

Законском регулативом и стратешким документима виших нивоа власти је предвиђено да се проблем отпада рјешава изградњом регионалних депонија. Међутим, нема изгледа да ће регионална депонија која је предвиђена да буде изграђена у Добоју бити ускоро у функцији. Из тог разлога, започета је активност проширења капацитета постојеће депоније, који ће бити довољан за одлагање отпада до момента рјешења питања регионалне депоније.

III.6. Стање животне средине

Стање животне средине на подручју општине Теслић условљено је низом фактора, прије свега, обављањем привредних дјелатности и кориштењем природних ресурса. Нагла урбанизација и концентрација становништва у градском и приградском подручју, уз заостајање у развоју комуналне инфраструктуре представљају значајне факторе који утичу на стање животне средине.

Подаци о стању воде, ваздуха и тла прикупљени су у току израде Локалног еколошког акционог плана (ЛЕАП) Општине Теслић 2012-2017, који представља основни плански документ Општине у области животне средине.

III.6.1. Стање ваздуха (квалитет и управљање)

Највећи загађивачи ваздуха у Општини су моторна возила, енергетска постројења, индустријски погони и домаћинства. На подручју општине Теслић не постоји континуирано мјерење квалитета ваздуха тј. нема мониторинг станица за мјерење квалитета ваздуха, тако да није могуће прецизно оцијенити степен загађења.

На подручју општине Теслић нема система даљинског гријања објеката. Сва домаћинства и привредни субјекти имају властите системе загријавања. На бази процјена из 2011. године, на годишњем нивоу се за потребе гријања сагори 107.100 m³ дрвета, 5.950 тона угља и искористи 7.581.000 kWh електричне енергије. Такође, код јавних институција, на бази података о начину гријања разних објеката, за цца 54.000 m² површине, утроши се слиједећа количина енергената: 1.788 m³ огрјевног дрвета, 1.767 t угља, 691.385 kWh струје, 500 тона мазута.

Укупна процијењена количина енергије која се искористи за потребе гријања и потрошње електричне енергије за друге сврхе за насеља/становане и јавни сектор је 242.189.558 kWh годишње. Стварањем ове количине енергије у атмосферу се емитује: 3.592 тона угљен монооксида, 1.433 тона ситних чврстих честица (првенствено чађи) и 0,15 тона тешких метала. Осим тога, емисија стакленичких гасова који доводе до појаве ефекта стакленика и климатских промјена за општину Теслић годишње износе: 57.150 тона угљен диоксида и 2.209 тона метана. Обзиром да највећи проблем представља непостојање система централног гријања, у претходних три године су започете активности на изради потребних докумената (израђена предстудија изводљивости и студија случаја за систем централног гријања). У наредном планском периоду је потребно наставити са припремом потребне документације и започети са изградњом система централног гријања.

III.6.2. Стање водних ресурса (кориштење, заштита и управљање)

Главни водотоци на подручју општине су ријеке Велика и Мала Усора и ријека Укрина. Заједно са притокама, изложене су сталним притисцима у погледу загађења.

Главни узроци оваквог стања који потичу са подручја општине Теслић су:

-Услијед постојања система одводње отпадних вода на градском подручју Теслића и непостојања система за третман отпадних вода, ријеке Велика Усора и Мала Усора су загађене са урбаним комуналним отпадним водама у количини од 471.360 m³/год. Те отпадне воде садрже кабасти материјал, биоразградљиве органске материје, нутријенте и тешке метале.

-Процједне воде депоније Лучинац су процијењене на 30.000 m³/год. Ободом депоније пролази поток Лучинац који је захватима на депонији изолован од исте. На око 150 m преко пута, протиче ријека Усора у коју се улива поменути поток. Процједне воде имају негативан утицај на поток Лучинац и ријеку Усору са загађујућим материјама као што су биоразградљиве органске материје, нутријенти, тешки метали и опасне супстанце.

-Отпадне воде из свих насеља општине Теслић која немају систем јавне канализације и која отпадне воде испуштају у септичке јаме, преливе, канале који воде до најближих водних тијела, су процијењене на количину од 1.256.580 m³/год. У тим отпадним водама се налазе загађујуће материје као што су кабасти материјал, биоразградљиве органске материје и нутријенти.

Обзиром на значај наведених притисака на животну средину, у претходном периоду су предузете значајне активности на умањењу загађења водотока. Ту се првенствено мисли на изградњу главног канализационог колектора и секундарне мреже у приградским насељима. Још увијек, није изграђен пречистач отпадних вода иако су за то створене претпоставке (купљено земљиште за будуће постројење, израђена потребна документација и сл.). Разлог је недостатак средстава која би требало да буду обезбијеђена као грант у оквиру пројекта Водовод и канализација РС, у којем учествује општина Теслић.

III.6.3. Стање земљишта (кориштење, заштита и управљање)

Највећи узрочници загађења земљишта су неадекватно одложени отпад, руралне отпадне воде, постојање минских поља и неадекватно и неконтролисано кориштење хемијских средстава у пољопривреди.

Загађење и притисак на земљиште постоје и због излијевања руралних отпадних вода тј. загађења земљишта отпадним водама домаћинства, која нису прикључена на систем јавне канализације и то у укупној количини руралних отпадних вода од 1.256.580 m³/год.

Минска поља су лоцирана у источном дијелу општине, углавном на шумском земљишту које је неприступачно, на граници са општинама Тешањ и Маглај, те у јужном дијелу на граници са Жепчем, Зеницом и Травником. Укупна дужина линије минских поља је 53 km, са 811 идентификованих минских поља и са око 18 km² сумњивих подручја за која није сигурно да ли су безбиједна. Угрожене мјесне заједнице су: Витковци, Врела, Бања Врућица, Доња Врућица, Стењак, Слатина, Комушина, Рајшева, Каменица, Блатница, Јасеница, и Угодновић. У претходним годинама су извршена деминирања појединих подручја (локалитети у Витковцима, Рајшеви, Врелима, Језерима и сл.) али је то недовољно и тече веома споро.

III.6.4. Ризици од катастрофа/непогода

Идентификовани ризици који угрожавају животе, здравље и материјална добра становника општине Теслић, а који се могу сврстати у категорију елементарних непогода и

других несрећа су: поплаве, пожари, земљотреси, болести становништва, хидрометеоролошки ризици, угрожавање животне средине, техничко-технолошки несреће, заштита од мина и неексплодираних убојних средстава, појава болести животиња и болести биљака

Поплаве на подручју општине Теслић настају због појаве високог водостаја, посебно на ријеци Великој Усори. Посебно су ризику од поплава изложена подручја града и приградских насеља Стењак, Ружевић, Жарковина и Врела. У поплавленим подручјима долази до изузетно тешке ситуације за домаћинства, с обзиром да се уз поплављено пољопривредно земљиште на неким локалитетима покрећу клизишта, што узрокује оштећења на стамбеним зградама.

Посебно тешко стање које је проузроковано поплавама и клизиштима је забиљежено у мају и августу 2014. године. Укупна штета на привредним субјектима је процијењена на 755.997,00 КМ.

У циљу превенције штета од поплава, у протеклом периоду су у три наврата вршени радови на уређењу корита ријеке Велике Усоре на градском подручју, а у циљу трајног рјешавања проблема са поплавама је урађена пројектна документација за регулацију корита ријеке Мале Усоре и Велике Усоре, на основу које су већ започети радови на изради обалоутврда и заштитних насипа. У предстојећем планском периоду биће неопходно обезбиједити изворе финансирања наставка реализације овог пројекта.

У погледу других ризика, највећу опасност представљају пожари који су посебно чести у периоду прољећа (спаљивање корова на њивама) и током љета.

За успјешно предупређење настајања елементарних непогода односно спровођење адекватних превентивних мјера, неопходно је успостављање добре организације, планирања, обуке и обезбјеђења потребних материјално-техничких средстава и опреме за ефикасно спровођење мјера заштите и спасавања становништва и материјалних добара.

Јединице цивилне заштите су дјелимично опремљене али ниво опремљености није задовољавајући, због чега је у планском периоду потребно обезбиједити средства за опремање јединица ЦЗ и ватрогасне јединице.

III.6.5. Мјере за унапређење енергетске ефикасности

У протеклих неколико година, на подручју општине Теслић су започете активности на унапређењу енергетске ефикасности, посебно у сектору јавних установа и у сектору јавне расвјете. Посебно треба истаћи чињеницу да су у овом сектору подршку реализацији појединих мјера дали донатори (првенствено УНДП).

Најзначајнији пројекти који су реализовани су: замјена расвјете у ул. Светог Саве, реконструкција вртића, реконструкција зграде средње школе, реконструкција објекта дома здравља, реконструкција објекта школе у Блатници и сл. У току је припрема плана енергетске ефикасности који представља и законску обавезу ЈЛС са преко 20.000 становника.

III.7. Буџет и финансије

Оствареним приходима и расходима Општина самостално располаже кроз буџет који доноси Скупштина општине у складу са законом и другим прописима.

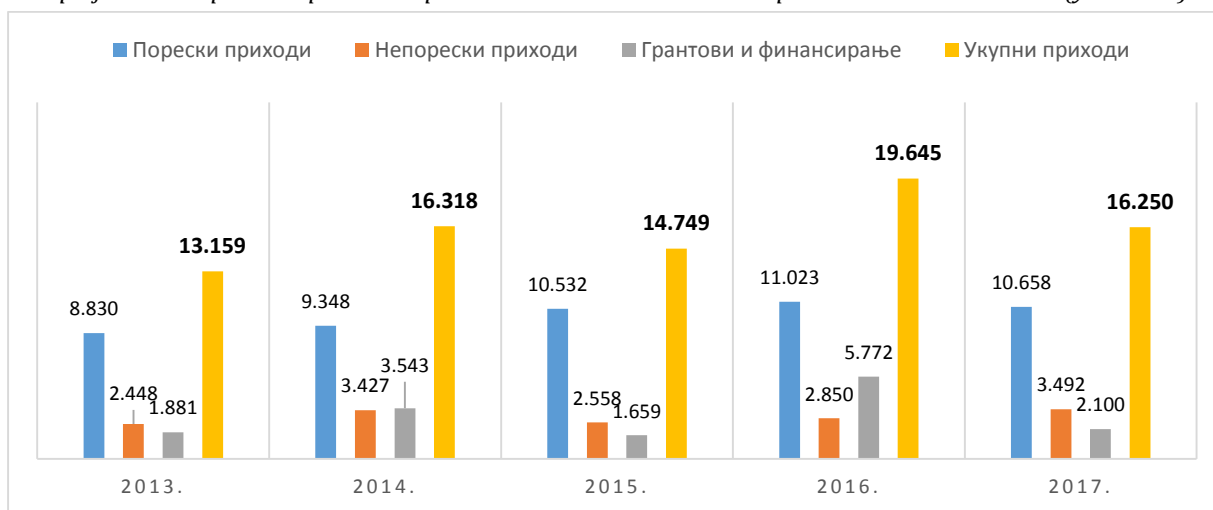
Приходи у буџету Општине састоје се од:

- пореских прихода (порез на доходак и добит, порези на лична примања, порези на имовину, порез на промет производа и услуга, индиректни порези дозначени од УИО, остали порески приходи),

- непореских прихода (приходи од предузетничких активности, накнаде, таксе и приходи од пружања јавних услуга), као и
- грантова и финансирања (грантови из земље и иностранства, трансфери између буџетских јединица, трансфери јединицама локалне самоуправе, примици по разним основама).

Иако се ниво остварених прихода мијења из године у годину, исти је условљен макроекономском ситуацијом и осталим догађајима у окружењу на које Општина нема утицај. С тим у вези, у наставку се даје графички приказ кретања прихода (пореских и непореских и грантова и финансирања) за период 2013-2017. година.

Графикон 2. Преглед кретања прихода Општине Теслић за период 2013-2017. година (у 000 КМ)

Табела 22. Табеларни приказ кретања прихода Општине Теслић за период 2013-2017. година (у 000 КМ)

Врста прихода	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Порески приходи	8.830	9.348	10.532	11.023	10.658
Непорески приходи	2.448	3.427	2.558	2.850	3.492
Грантови и финансирање	1.881	3.543	1.659	5.772	2.100
Укупни приходи	13.159	16.318	14.749	19.645	16.250

Највећи ниво остварених прихода биљежи се у 2016. години (због реализације кредитног задужења у износу од 4.000.000 КМ). У 2017. години порески приходи су планирани на мањен нивоу у односу на 2016. годину, а у складу са Документом оквирног буџета који је усвојила Влада Републике српске за период 2017-2019. година.

Из анализе прихода Општине у посљедње 4 године, може се закључити да су порески приходи у просјеку расли по годишњој стопи од око 6% (повећање од 24,83% у 2016. години у односу на 2013. годину). Просјечни годишњи порески приходи у посљедње 4 године износе 9,98 милиона КМ.

Непорески приходи у 2014. години су значајно већи у односу на остале године, а разлог томе је остварење на ставци Накнаде за кориштење шума. Упоредни подаци у вези са остварењем непореских прихода би дали нереалну слику по кретању непореских прихода јер накнаде за кориштење шума у појединим годинама се остваре у великим износима јер се изврши наплата дуговања из ранијих година, а у појединим годинама су слабо остварени.

Грантови и финансирање су нестабилнији од пореских и непореских прихода и имају велике осцилације у смислу годишње стопе пада односно раста прихода по овом основу, а разлог томе је реализација кредитног задужења (2014. и 2016. година, те из тог ралоза упоредни подаци не би дали реалну слику).

Структура расхода Општине Теслић према економској класификацији за период 2013-2017. године приказана је у наредном графичком приказу.

Графикон 3. Преглед структуре расхода Општине Теслић према економској класификацији за период 2013-2017. године (у 000 КМ)

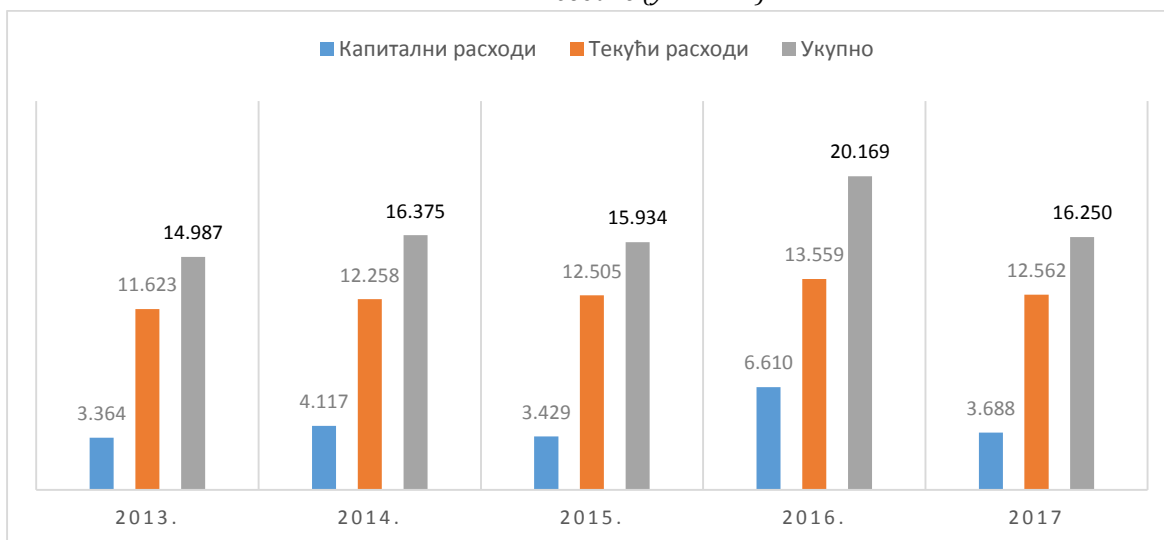

Табела 23. Табеларни приказ структуре расхода Општине Теслић према економској класификацији за период 2013-2017. година (у 000 КМ)

Врста расхода	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Текући расходи	11.623	12.258	12.505	13.559	10.658
Издаци за нефинансијску имовину	2.294	3.441	2.309	5.217	3.492
Издаци за отплату дуга	1.070	676	1.120	1.393	2.100
Буџетска резерва	0	0	0	0	0
Укупни издаци	14.987	16.375	15.934	20.169	16.250

Што се тиче коначног утрошка прикупљених прихода, према приложеном графикону, видљиво је да се они у највећој мјери реализују у области текућих расхода. Важно је напоменути да већина прикупљених прихода има намјенски и законом дефинисан начин трошења.

Графикон 4. Преглед односа капиталних и текућих расхода Општине Теслић за период 2013- 2017. године (у 000 КМ)

Табела 24. Табеларни приказ односа капиталних и текућих расхода Општине Теслић за период 2013-2017. година (у 000 КМ)

Врста расхода	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Капитални расходи	3.364	4.117	3.429	6.610	3.688
Текући расходи	11.623	12.258	12.505	13.559	12.562
Укупно	14.987	16.375	15.934	20.169	16.250

Из анализе капиталних и текућих расхода Општине у посљедњих 4 године може се закључити да су текући расходи у просјеку расли по годишњој стопи од око 4%, док су у исто вријеме капитални расходи у годинама када је реализовано кредитно задужење (2014 и 2016. година) значајно више остварени.

Процјена финансијских средстава за реализацију пројеката из Стратегије

Пројекција прихода за период 2018-2020. година урађена је на бази плана за 2017. годину, који се сматра као реално остварив узимајући у обзир остварење прихода у првој половини 2017. године (табела 25).

Табела 25: Преглед процјене по главним изворима финансирања за период 2018.-2022. године

Извори финансирања локалне развојне стратегије	Оквирна процјена по годинама					
	2018	2019	2020	2021	2022	Укупно
Из буџета Општине Теслић (у КМ)	2.717.000	5.217.000	4.847.000	2.500.000	2.500.000	16.781.000
Из екстерних извора (кредити, ентитети, држава, јавна предузећа и приватни извори) (у КМ)	7.473.000	9.418.000	8.358.000	3.600.000	3.600.000	33.449.000
УКУПНО (у КМ)	10.190.000	14.635.000	13.205.000	6.100.000	6.100.000	50.230.000

IV Стратешко фокусирање

IV.1. SWOT анализа

SWOT (Strenghts, Weaknesses, Opportunities, Threats) анализа је једна од метода стратешког менаџмента помоћу које се анализирају унутрашње снаге и слабости те вањске пријетње и прилике. Основа за идентификацију снага и слабости унутрашњег окружења је социо – економска анализа подручја. Посматрано са аспекта једне општине, унутрашње снаге представљају потенцијале и предности с којима општина располаже у оквиру своје територије, док унутрашње слабости представљају одређене недостатке с којима се општина суочава. Вањски фактори попут регионалних, глобалних па чак и одређених државних кретања, могу значајно да утичу на развој локалне заједнице-често и негативно када се говори о пријетњама. Они су скоро у потпуности изван утицаја појединачних општинских органа.

SWOT анализа приказана у табели бр. 23 наводи на генералну процјену да општина Теслић располаже значајним природним и привредним потенцијалима који могу значајно допринијети даљем развоју локалне заједнице уз адекватну подршку локалних и других нивоа власти, прије свега развоју привреде. При томе, потребно је позитиван имиџ општине даље унапређивати коришћењем механизма сарадње са другим општинама и институцијама из земље и окружења, уз јаку сарадњу са дијаспором. Уз то, посебно је значајно кроз програме и пројекте у планираном стратешком периоду одговорити на изазове и пријетње који се односе на негативна миграциона кретања, старење популације и проблеме које узрокује садашње стање инфраструктуре. Дефинисане слабости је потребно одговарајућим пројектима ублажити или у потпуности отклонити.

Табела 26. SWOT анализа општине Теслић

Снаге • Географски положај • Величина територије • Климатски услови • Очувано природно богатство • Водни ресурси (љековите термо-минералне воде и хидропотенцијал) • Шумски ресурси • Пољопривредно земљиште погодно за производњу здраве хране • Успостављене пословне зоне • функционални механизми подршке привреди и пољопривреди • Општинска управа испунила услове и стекла БФЦ сертификат • Оријентација ка стратешком планирању • Традиција туризма и прерађивачке дјелатности (знање, капацитети) • Културно - историјско наслеђе	Слабости • Низак природни прираштај • Висока стопа незапослености • Неповољна старосна и квалификациона структура незапослених • Неусклађеност образовног система са потребама приватног сектора • Недостатак прерађивачких капацитета у пољопривреди • Низак удио комерцијалне у укупној пољопривредној производњи • Уситњеност пољопривредног земљишта у појединим гранама производње • Низак степен изграђености комуналне инфраструктуре и некатегорисаних путева у руралном подручју • Висок степен издвајања буџетских средстава за социјалне потребе • Низак ниво предузетничке иницијативе • Недостатак централног система гријања градског подручја
Прилике • Могућност кориштења међународних фондова (ИПА, УНДП и сл.) • Јавно приватно партнерство за финансирање инвестиција • Остварен позитиван имиџ општине (могућност привлачења страних инвеститора) • Сарадња са другим општинама унутар земље и у иностранству • Развој веза са дијаспором	Пријетње • Одлив становништва • Ограничен напредак БиХ у ЕУ интеграцијама • Неповољна економска ситуација и тржишни услови у БиХ • Недовољна заштита домаће производње • Политичка нестабилност у БиХ • Негативни утицаји глобалних економских и тржишних кретања • Раст фискалног оптерећења

IV.2. Стратешки фокуси

На основу кључних налаза социо-економске анализе и SWOT анализе, дефинисана су три стратешка фокуса на које треба усмјерити стратешке интервенције у општини Теслић.

1. Стратешки фокус: Јачање конкурентности малих и средњих предузећа

У посљедњим годинама мала и средња предузећа појављују се као носиоци привредног развоја општине Теслић. Њихов раст нарочито је изражен у секторима производње, прераде, туризма и пољопривреде, па је логично стратешко опредјељење да се пружи још значајнија подршка предузећима у овим секторима. Подршка ће укључити различите врсте подстицаја и олакшица за рад, даља улагања и брже рјешавање административних процедура.

2. Стратешки фокус: Пружање ефикасних услуга локалне управе и јачање партнерских односа између управе, грађана и привредног сектора

Основна мисија локалне самоуправе је пружање квалитетних услуга грађанима и привредном сектору. Ефикасну и транспарентну локалну самоуправу грађани и привредници доживљавају као своје право и преузимају обавезу да активно доприносе унапређењу квалитета живота у заједници. Локална партнерства већ се остварују кроз активности Привредног савјета, Партнерске групе за стратешко планирање, рад са мјесним заједницама и невладиним организацијама, али их треба даље његовати кроз заједнички рад на имплементацији Стратегије развоја општине Теслић.

3. Стратешки фокус: Побољшање квалитета живота кроз унапређење комуналне инфраструктуре и обезбјеђење квалитетних комуналних услуга

Ради заштите животне средине неопходно је побољшати комуналну инфраструктуру и системе за управљање услугама, првенствено у области управљања чврстим отпадом и отпадним водама. Интервенције су потребне и у домену осталих комуналних услуга, са фокусом на услуге које су изворна надлежност јединице локалне самоуправе. Приоритети ће се одређивати у складу са израженим интересом грађана, али уз поштивање принципа равномјерног развоја урбаног језгра и руралних дијелова општине, те принципом укључености, како би се адресирале потребе осјетљивих друштвених група.

IV.3. Визија развоја и стратешки циљеви

Визија представља први корак у изради и осмишљавању стратешких планова. Прије свега потребно је да буде јасна, инспиративна и да се обраћа свим интересним групама. Визија представља слику идеалне будућности, јасну предодбу будућих догађаја односно дугорочни жељени резултат. Кроз претходну социо-економску анализу анализирани су фактори који утичу и на којима је могуће базирати развој општине Теслић као што су: демографија, тржиште рада, инфраструктура, привреда, туризам, социјална заштита и здравство, образовање, култура, млади и спорт, невладин сектор и локална управа, као и остали фактори који доприносе развоју општине Теслић.

На основу поменуте анализе те уочених могућности за развој, дефинисана је визија развоја општине Теслић, која се односи на десетогодишњи период и која гласи:

“ Теслић – општина препознатљива по развијеном туризму и малим и средњим предузећима.”

Визија општине Теслић одражава определијељеност свих актера да развијају локалну заједницу, првенствено унапређењем предузетничке инфраструктуре и стварањем повољних услова за инвеститоре у области туризма и пољопривреде. Општина ће остваривати визију кроз активно подстицање развоја малих и средњих предузећа и развијање комуналне инфраструктуре, уз очување животне средине и креирање амбијента у којем грађани у партнерству са јавном управом стварају економски и социјално привлачан амбијент за живот и развој.

Стратешки циљеви представљају први корак у стратешком планирању и декомпоновању визије односно њене операционализације. Стратешки циљеви осликавају

суштинске, кључне факторе и услове које је потребно унаприједити или промијенити како би се достигла жељена визија. Обзиром да покривају више сродних подручја, јавља се потреба за њиховом даљом операционализацијом.

На основу социо-економске анализе, SWOT анализе те дефинисане визије, утврђени су следећи стратешки циљеви:

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1 - КРЕИРАТИ УСЛОВЕ ЗА ИНТЕНЗИВАН ПРИВРЕДНИ РАСТ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Индикатори за мјерење напретка у реализацији Стратешког циља 1 ће обухватити:

- Број запослених у општини Теслић већи за 8 % до краја 2022. у односу на 2017.
- Број пословних субјеката у општини Теслић већи за 3% до краја 2022. у односу на 2017.
- Приходи свих привредних субјеката на подручју општине већи за 5 % до краја 2022. у односу на 2017.
- Вриједност извоза већа за 5 % до краја 2022. у односу на 2017.
- Незапосленост смањена за 10 % до краја 2022 у односу на 2017.

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2 - ИЗГРАДИТИ ЛОКАЛНУ ЗАЈЕДНИЦУ КОЈА ОМОГУЋАВА ИНТЕГРИСАН, ДИНАМИЧАН И ПРИВЛАЧАН АМБИЈЕНТ ЗА СВЕ ГРАЂАНЕ

Индикатори за мјерење напретка у реализацији Стратешког циља 2 ће обухватити:

- Повећано задовољство грађана услугама социјалне заштите, здравствене заштите, спорта, културе и образовања за 5% до 2022. године у односу на 2017. годину
- Повећано екстерно финасирање пројеката социјалне заштите, здравствене заштите, спорта, културе и образовања обезбијеђено из ЕУ или других развојних фондова за 10% до 2022. године у односу на 2017. годину

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3 - ОБЕЗБИЈЕДИТИ РАВНОМЈЕРАН РАЗВОЈ КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У УРБАНОМ И РУРАЛНОМ ДИЈЕЛУ ОПШТИНЕ, УЗ ОЧУВАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Индикатори за мјерење напретка у реализацији Стратешког циља 3 ће обухватити:

- Смањено загађење земљишта отпадним водама за 35% до 2022. године у односу на 2017. годину
- Смањена емисија CO2 за 15% до 2022. године у односу на 2017. годину

IV.4. Секторски развојни планови

IV.4.1. Усклађеност, комплементарност и међусобни утицај секторских планова

Приликом израде секторских развојних планова општине Теслић посебна пажња посвећена је усклађивању сваког од планова, а водило се рачуна да имплементација једног плана не произведе негативан утицај на имплементацију остала два секторска плана.

Елементи секторског плана економског развоја усклађени су са принципима заштите животне средине, а пројекти за унапређење инфраструктуре утицаће и на друштвени развој општине. Захваљујући јачању предузетничке инфраструктуре истовремено ће се побољшати и друштвена инфраструктура у општини. Посебно у области јачања тржишне оријентације пољопривредних произвођача и сектора туризма, очекује се побољшање квалитета живота свих грађана.

Пројекти у сектору друштвеног развоја општине омогућиће даљи развој друштвене и комуналне инфраструктуре, као и побољшање положаја социјално осјетљивих група. Унапређењем комуналне инфраструктуре (унапређење јавне расвјете, реконструкција путне мреже, побољшање водоснабдијевања и санитације, и сл.) стварају се претпоставке за боље пословно окружење, али и заштиту животне средине. Унапређење ефикасности локалне управе, нарочито капацитета за управљање локалним развојем, позитивно ће се одразити на ефикасност имплементације сва три секторска развојна плана.

Секторски планови (план економског развоја, план друштвеног развоја и план заштите животне средине) урађени су према моделу развоја који комбинује економски напредак са социјалном укљученошћу без прекомјерног искориштавања природних ресурса, па се у припреми секторских планова водило рачуна о томе да имплементација било којег од наведених планова не утиче негативно на имплементацију и резултате осталих планова. Циљеви у сваком од планова су формулисани тако да се међусобно потпомажу, комплементарни су и ни у једном случају не угрожавају једни друге. Тако је код дефинисања елемената у плану економског развоја узиман у обзир утицај на животну средину, али и на друштвени развој. С друге стране, заштита животне средине је важна за економски развој, то јест за развој туризма и пољопривреде.

Приликом разраде интервенција садржаних у секторском плану економског развоја посебна пажња је посвећена усклађивању интервенција усмјерених на развој привреде, креирање нових радних мјеста и на привлачење инвестиција што укључује и активности на развоју туризма и пољопривреде.

Активности садржане у сектору друштвеног развоја су усмјерене на даље побољшање инфраструктуре и јавних услуга, са циљем унапређења услова за културна, спортска и друга друштвена дешавања.

Секторски план заштите животне средине и унапређења инфраструктуре је усмјерен на изградњу водоводне, канализационе и путне инфраструктуре као и активности на превенцији природних катастрофа.

Табела бр. 27. Секторски циљеви економског развоја и њихов међусобни утицај

Секторски циљеви економског развоја	Међусобни утицај секторских циљева
1.1. Изградити подстицајно пословно окружење за развој малих и средњих предузећа (МСП)	Секторски циљ 1.1. директно утиче на секторски циљ 1.2. јер ће побољшати конкурентност МСП предузећа и из области пољопривреде.
1.2. Развити савремену и тржишно оријентисану пољопривреду	Секторски циљ 1.2. утиче на реализацију секторског циља 1.3, с обзиром да ће развој пољопривреде укључити и развој руралног туризма укључујући и манифестације руралног.
1.3. Креирати туристички атрактивну заједницу	Секторски циљ 1.3. је међусобно повезан са секторским циљем 3.3. и доприноси његовој реализацији.
Секторски циљеви друштвеног развоја	
2.1. Побољшати ефикасност рада локалне управе	Секторски циљ 2.1. доприноси реализацији секторског циља 1.1. кроз унапређење рада јавне управе која је оријентисана према пословном сектору.
2.2. Унаприједити рад јавних установа и предузећа	Секторски циљ 2.2. је међусобно повезан са секторским циљевима 3.1. и 3.4. и доприноси њиховој реализацији.
Секторски циљеви заштите животне средине	
3.1. Побољшати услуге водоснабдијевања и канализације	Овај циљ је директно повезан са секторским циљевима 1.1. и 1.3. јер ствара претпоставке за привлачење инвестиције у сектору привреде и унапређује животну средину.
3.2. Унаприједити квалитет ваздуха, земљишта и водотокова	Секторски циљ директно утиче на реализацију секторских циљева 1.2. и 1.3, јер заштита земљишта од загађења пружа пољопривредницима основу за комерцијалну производњу а у туризму директно утиче на привлачење туриста.
3.3. Унаприједити саобраћајну инфраструктуру и јавне површине	Овај циљ има позитиван ефекат на све секторске циљеве а посебно на 1.1. и 1.3. .
3.4. Унаприједити систем управљања чврстим отпадом	Секторски циљ доприноси остварењу циља 1.3., 2.2.

IV.4.2. План локалног економског развоја

- Јачање конкурентности малих и средњих предузећа, као носиоца привредног развоја општине Теслић;
- Модернизација и јачање конкурентности пољопривреде, посебно путем пружања подршке пољопривредним газдинствима и производним погонима у области пољопривреде;
- Унапређивање туристичких потенцијала у областима агротуризма, здравственог, манифестационог, вјерског и спортског туризма.

Табела бр. 28. Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима

Секторски циљ	Очекивани исход	Индикатор
1.1. Изградити подстицајно пословно окружење за развој малих и средњих предузећа (МСП)	- Вриједност извоза МСП-а у 2022. години повећана за 5 % у односу на 2017.; - Износ страних улагања на подручју општине већи за 2 % у 2022. години у односу на 2017. - Повећан број новооснованих МСП-а за 3 % до краја 2022. у односу на 2017. - Број запослених у МСП већи за 8 до краја 2022. у односу на 2017.	- Вриједност извоза малих и средњих предузећа - Износ страних улагања на подручју општине - Број новооснованих малих и средњих предузећа - Укупан број запослених у МСП сектору
1.2. Развити савремену и тржишно оријентисану пољопривреду	- Годишње повећање броја регистрованих пољопривредних газдинстава за 5% у односу на претходну годину почевши од 2017.г; - Годишње повећање прихода регистрованих пољопривредних газдинстава за 5% сваке године у односу на претходну годину почевши од 2017.г.	- Број регистрованих пољопривредних газдинстава; - Висина прихода регистрованих пољопривредних газдинстава
1.3. Креирати туристички атрактивну заједницу	- Пораст прихода од туризма на подручју општине Теслић за мин. 5% до 2022. године у односу на 2017. годину; - Повећан број запослених у сектору туризма на подручју општине за 3% до 2022. године у односу на 2017. годину	- Висина прихода од туризма годишње; - Број запослених у сектору туризма на подручју општине

Усклађеност са стратешким документима виших нивоа

План економског развоја општине Теслић усклађен је са одговарајућим секторским стратегијама на нивоу Републике Српске, првенствено са: Стратегијом подстицања страних улагања у Републику Српску 2016-2020, Стратегијом развоја малих и средњих предузећа (МСП) Републике Српске 2015-2020, Стратешким планом развоја пољопривреде и руралних

подручја Републике Српске 2016-2020, Стратегијом развоја туризма Републике Српске 2010-2020, те Стратегијом запошљавања Републике Српске 2016-2020.

Стратегијом подстицања страних улагања у Републику Српску 2016-2020 издвојено је 5 сектора на које ће се фокусирати привлачење и подстицање страних улагања, од којих су три кључна за остваривање плана економског развоја општине Теслић: пољопривреда, индустрија и туризам.

Међу стратешким циљевима Стратегије развоја МСП РС 2015-2020, сва три су релевантна за економски развој општине Теслић: 1. Јачање конкурентности МСП, 2. Подршка стварању пословног окружења за МСП, и 3. Стимулисање развоја и промоције предузетништва и предузетничких вјештина.

Међу циљевима Стратешког плана развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2016-2020, секторски циљеви Стратегије општине Теслић усклађени су нарочито са циљевима: Повећање обима и продуктивности пољопривредне производње и обезбјеђење стабилности дохотка пољопривредних произвођача; Јачање конкурентности сектора пољопривреде кроз повећање нивоа инвестиција; и Повећање степена тржишности и финализације пољопривредне производње.

Од циљева развоја туризма у РС до 2020. године, за Теслић је посебно значајан стратешки циљ Побољшање услова развоја туризма, као и оперативни циљеви везани за унапређење инфраструктуре и супраструктуре у туризму, развоја људских ресурса у области туризма и повезивање туристичког сектора са осталим секторима локалне привреде и успостављање туристичких кластера и дестинација.

У оквиру 2. стратешког циља Стратегије запошљавања РС наведен је и оперативни циљ унаприједити запошљавање и самозапошљавање кроз подстицање инвестиција.

Иницијативе међуопштинске сарадње

Међуопштинска сарадња ће бити усмјерена на развој туризма, првенствено у области агротуризма кроз одржавање смотре овчарства на Вучијој планини у којој учествују и сусједне општине (Котор варош, Травник, Зеница).

Осим тога, у области пољопривреде сарадња ће бити усмјерена на повезивање произвођача у циљу јачања наступа на тржишту, размјени искустава и сл.

Међуопштинска сарадња ће се одвијати и у области промоције привредних потенцијала и потенцијала за улагање на подручје Општине кроз БЕАР иницијативу са општинама Тешањ и Жепче.

Програми и пројекти економског развоја

За реализацију плана економског развоја општине Теслић дефинисано је 23 пројекта груписаних у 7 програма:

Табела бр. 29. Преглед програма и пројеката економског развоја

ПРОГРАМ	МЈЕРА/ ПРОЈЕКАТ
Програм 1. Институционална подршка МСП-има	1. Израда анализе о потребама послодаваца за радном снагом 2. Обезбјеђење техничке подршке привредним субјектима у припреми пројеката за приступ средствима донаторских фондова 3. Организација едукације привредника према исказаним приједлозима 4. Промоција предузетништва-организација предузетничких такмичења за младе
Програм 2. Финансијски механизми подршке привреди	5. Обезбјеђење средстава за запошљавање у привредним дјелатностима из буџета општине и екстерних извора 6. Пројекат финансијске подршке запошљавању у почетним бизнисима (start up)
Програм 3. Подршка запошљавању	7. Унапређење положаја особа са инвалидитетом у области образовања и запошљавања 8. Унапређење техничке и кадровске оспособљености средњих школа за програме преквалификације и доквалификације радне снаге 9. Успостава механизма суфинансирања обука радне снаге према исказаним потребама привреде
Програм 4. Унапређење пословне инфраструктуре	10. Подршка привредним субјектима при градњи пословних објеката у пословним зонама кроз обезбјеђење повољних услова и рокова плаћања 11. Ажурирање базе података о активним привредним субјектима и инвестиционим локацијама на подручју општине 12. Изградња инфраструктуре у пословној зони „Ланара“ 13. Изградња инфраструктуре у пословној зони „Борја“
Програм 5. Подстицаји за развој пољопривреде	14. Обезбјеђење финансијске подршке програму подстицаја (субвенција) у пољопривреди из властитих и екстерних извора 15. Подршка пројектима намијењеним набавци опреме за прераду, чување и дистрибуцију пољопривредних производа 16. Финансијска подршка унапређењу сарадње пољопривредних произвођача и прерађивача пољопривредних производа
Програм 6. Сточарство и воћарство	17. Пројекат подршке развоју сточарске производње 18. Пројекат подршке развоју воћарске производње 19. Едукација пољопривредника из области сточарства, воћарства и производње биолошки исправне хране
Програм 7. Развој туризма	20. Пројекат финансијске подршке развоју вјерског, манифестационог, спортског и других видова туризма 21. Организација програма едукације кадрова у туризму 22. Израда зонинг плана за подручје Вучије Планине 23. Израда базе података приватног смјештаја

Укупна очекивана улагања за реализацију секторског плана економског развоја су: 5.775.000,00 КМ

IV.4.3. План друштвеног развоја

У изради Плана локалног друштвеног развоја су кориштени налази проистекли из анализе друштвеног сектора.

Фокуси друштвеног развоја општине Теслић су следећи:

- Континуирано побољшање ефикасности рада локалне управе, посебно у области управљања локалним развојем;
- Побољшано пружање свих јавних услуга у урбаном и руралном подручју општине;
- Обезбиједити квалитетније садржаје у областима културе и спорта, посебно у руралним подручјима;
- Повећати обухват дјече предшколским образовним програмима.

Табела бр. 30. Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима

Секторски циљ	Очекивани исход	Индикатор
2.1. Побољшати ефикасност рада локалне управе	• Повећано задовољство грађана административним услугама за 5% до 2022. године у односу на 2017. годину; • Повећано учешће грађана у процесу планирања и одлучивања о развојним и капиталним пројектима за 10% до 2022. године у односу на 2017. годину	• Ниво задовољства грађана административним услугама • Број грађана присутних на јавним расправама и укључених у развојна партнерства
2.2. Унаприједити рад јавних установа и предузећа	• Унапријеђен приступ грађанима услугама примарне здравствене заштите за 30% грађана • Олакшано кретање и приступ услугама за мин. 30% особа са инвалидитетом на подручју општине, до 2022. године; • Повећан степен укључености грађана у културне манифестације за 20% у 2022. години у односу на 2017. • Повећан ниво задовољства грађана условима у домовима МЗ • Повећан степен укључености грађана у спортске активности за 10% у 2022. години у односу на 2017. годину; • Повећано задовољство родитеља условима образовног процеса за 30 % у 2022. години у односу на 2017. годину; • Повећан број дјече предшколског узраста на подручју општине обухваћене предшколским образовањем за 20% у 2022. у односу на 2017. годину	• Број грађана са унапријеђеним приступом услугама примарне здравствене заштите • Број особа са инвалидитетом на подручју општине; • Број грађана укључених у културне манифестације; • Број грађана укључен у спортске активности; • Ниво задовољства родитеља условима образовног процеса; • Број дјече предшколског узраста на подручју општине обухваћене предшколским образовањем

Усклађеност са стратешким документима виших нивоа

План друштвеног развоја општине Теслић усклађен је са одговарајућим секторским стратегијама на нивоу Републике Српске, првенствено са Стратегијом развоја образовања Републике Српске 2016-2021, а затим и са релевантним дијеловима Стратешког плана развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2016-2020. Дио стратешких циљева у Стратегији образовања Републике Српске односи се на цјеложивотно учење, односно образовање одраслих, те повећање могућности за запошљавање. Овај аспект протеже се кроз пројекте везане за образовање.

У Стратешком плану развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2016-2020, стратешки циљ уравнотеженог интегралног руралног развоја релевантан је за план друштвеног развоја општине Теслић, нарочито за секторски циљ Унапређење рада јавних установа и предузећа, којим се настоје обезбиједити боље услуге у руралним подручјима, у области здравства, културе и образовања.

Иницијативе међуопштинске сарадње

У оквиру друштвеног развоја, међуопштинска сарадња ће бити фокусирана на организацију заједничких културних и спортских дешавања као што су фестивал аматерских позоришта у којима учествују и представници других општина. Такође, у области НВО сектора ће бити кандидовани заједнички пројекти из области маргинализованих група, културе, спорта и животне средине.

Програми и пројекти друштвеног развоја

За реализацију плана друштвеног развоја општине Теслић дефинисано је 17 пројеката груписаних у 5 програма:

Табела бр. 31. Преглед програма и пројеката друштвеног развоја

ПРОГРАМ	МЈЕРА/ ПРОЈЕКАТ
Програм 1. Побољшање административних капацитета	1. Унапређење услужне и развојне компоненте општинске администрације 2. Одржавање и унапређење web странице са он-лине сервисом за комуникацију са грађанима 3. Унапређење механизма за издавање одобрења за грађење, и увођење надоградња GIS-а (геоинформационог система) 4. Израда просторног плана општине 5. Израда урбанистичког плана општине 6. Унапређење знања и вјештина службеника општинске управе по годишњем плану
Програм 2. Здравствена и социјална заштита	7. Пројекат уређења и опремања теренских амбуланти 8. Пројекат уклањања архитектонских баријера
Програм 3. Култура	9. Успостављање центра за културу 10. Пројекат подршке културно-аматерским друштвима 11. Реконструкција локалних домова мјесних заједница 12. Финансијска Подршка пројектима НВО
Програм 4. Спорт	13. Подршка спортским удружењима и клубовима по годишњем програму 14. Реконструкција објекта стрелишта и завршетак изградње ваздушног стрелишта
Програм 5. Образовање	15. Пројекат реконструкције и изградње школских игралишта 16. Пројекат проширења обухвата дјеце предшколског узраста у руралним срединама 17. Пројекат стипендирања ученика и студената

Укупна очекивана улагања за реализацију секторског плана друштвеног развоја су: 4.875.000,00 КМ.

IV.4.4. План заштите животне средине

У изради Плана заштите животне средине су коришћени налази проистекли из анализе сектора инфраструктуре, заштите од природних катастрофа и животне средине.

Фокуси за сектор животне средине општине Теслић су следећи:

- Проширење капацитета и унапређење услуга водоснабдијевања и одводње отпадних вода;
- Заштита ријечних токова и изворишта воде од загађивања;
- Унапређење енергетске ефикасности у зградарству, а посебно кроз побољшање система централног гријања;
- Изградња путне инфраструктуре и успостава система за управљање свим јавним површинама;
- Унапређење капацитета за заштиту од елементарних непогода и других несрећа;
- Побољшање управљања отпадом, а посебно проширење обухвата становништва укљученог у систем прикупљања чврстог отпада.

Табела бр. 32. Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима

Секторски циљ	Очекивани исход	Индикатор
3.1. Побољшати услуге водоснабдијевања и канализације	• Задовољство грађана квалитетом комуналних услуга водоснабдијевања и канализације повећано за 30% 2022. године у односу на 2017. годину; • Побољшани економски параметри функционисања ПКД Рад Теслић до 2022. године у односу на 2017. годину	• Ниво задовољства грађана квалитетом комуналних услуга водоснабдијевања и канализације; • Економски параметри функционисања ПКД Рад
3.2. Унаприједити квалитет ваздуха, земљишта и водотокова	• Параметри квалитета ваздуха у зимском периоду су у границама дозвољених до 2022. године у односу на 2017. годину; • Просјечни годишњи износ материјалне штете од елементарних непогода на подручју општине смањен за 10% до 2022. године у односу на 2017. годину	• Просјечни годишњи износ материјалне штете од елементарних непогода на подручју општине
3.3. Унаприједити саобраћајну инфраструктуру и јавне површине	• Повећано задовољство грађана општине квалитетом саобраћајне инфраструктуре и јавних површина за 30 % до 2022. у односу на 2017. годину	• Ниво задовољства грађана општине квалитетом саобраћајне мреже • Ниво задовољства грађана општине квалитетом јавних површина
3.4. Унаприједити систем управљања чврстим отпадом	• Повећано задовољство грађана општине квалитетом услуге прикупљања и одвоза отпада за 20 % до 2022. у односу на 2017. годину	• Ниво задовољства грађана општине квалитетом услуге прикупљања и одвоза отпада

Усклађеност са стратешким документима виших нивоа

План заштите животне средине општине Теслић усклађен је са важећим секторским стратегијама на нивоу Републике Српске, посебно са Стратегијом интегралног управљања водама Републике Српске 2015-2024, Стратегијом развоја енергетике Републике Српске до 2030. године, Акционим планом енергетске ефикасности РС до 2018. године и Стратегијом управљања отпадом Републике Српске 2016-2025.

Секторски циљ Развој водоводне и канализационе инфраструктуре усклађен је са Стратегијом интегралног управљања водама Републике Српске 2015-2024. Секторски циљ Унапређење система гријања, повећање енергетске ефикасности и превенција природних катастрофа усклађен је са Стратегијом развоја енергетике Републике Српске до 2030. године, посебно са циљем: Успоставити ефикасан систем подстицања енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије у складу са постављеним циљевима и обавезама које ће произаћи из чланства Босне и Херцеговине у Европској унији. Овај секторски циљ је у складу и са индикативним циљевима за уштеде енергије из Акционог плана енергетске ефикасности РС до 2018. године. Секторски циљ Унапређење система управљања чврстим отпадом усклађен је са Стратегијом управљања отпадом Републике Српске 2016-2025.

Иницијативе међуопштинске сарадње

У оквиру заштите животне средине пројекти међуопштинске сарадње ће бити реализовани у области заштите ријеке Усоре, изградњи пречистача отпадних вода која ће допринијети животној средини сусједних општина посебно Тешња и Добоја, као и у области изградње инфраструктуре која ће повезивати општину Теслић са сусједним општинама (путни правац који повезује општину Теслић, Маглај и Жепче).

Програми и пројекти заштите животне средине

За реализацију плана заштите животне средине општине Теслић дефинисан је укупно 31 пројекат а који су груписани у 7 програма:

Табела бр. 33. Преглед програма и пројеката заштите животне средине

ПРОГРАМ	МЈЕРА/ ПРОЈЕКАТ
Програм 1. Водоснабдијевање	1. Изградња резервоара и пумпних станица водоводног подсистема II висинске зоне са примарним, транспортним и потисно повратним цјевоводима за насеља Ранковић, Радња, Растуша, Осивица, Укриница, Чечава, Љељуг и Влајићи 2. Изградња секундарне водоводне мреже у насељима Радња, Растуша, Осивица, Укриница, Чечава, Љељуг и Влајићи 3. Унапређење снабдијевања водом МЗ које нису обухваћене снабдијевањем из градског водовода 4. Израда пројектне документације за реконструкцију филтер станице и примарног вода градског водовода 5. Реконструкција и проширење капацитета филтер станице и реконструкција примарног вода градског водовода 6. Израда програма санитарне заштите изворишта Студенци 7. Унапређење комуникације са корисницима услуга водоснабдијевања
Програм 2. Каналисање отпадних вода	8. Изградња канализационе мреже за насеља Бања Врућица, Доња Врућица, Гомјеница, Барићи, Ружевић, Рудник, Ђулић, Стењак и Жарковина 9. Изградња пречистача отпадних вода
Програм 3. Топлификација града	10. Израда пројектне документације за изградњу система даљинског гријања градског подручја 11. Изградња пилот постројења топлификације градског подручја 12. Израда студија енергетске ефикасности за јавне објекте на подручју општине 13. Реконструкција школских и других јавних објеката и увођење мјера енергетске ефикасности 14. Реконструкција јавне расвјете и увођење ЛЕД расвјетних тијела
Програм 4. Спречавање природних катастрофа	15. Регулација корита Мале и Велике Усоре 16. Пројекат опремања територијалне ватрогасне јединице према годишњем програму 17. Пројекат опремања јединица цивилне заштите
Програм 5. Саобраћајна инфраструктура	18. Пројекат модернизације и одржавања мреже локалних путева 19. Изградња улица према годишњем програму 20. Реконструкција градског моста 21. Изградња пјешачких стаза по годишњем програму 22. Изградња бициклистичких стаза 23. Модернизација некатегорисаних путева према годишњем плану 24. Реконструкција мостова на ријеци Великој Усори у локалитетима Округла, Орид, Црквена, Слатина 25. Пројекат изградње пјешачке стазе на изграђеним заштитним насипима на локалитету низводно од градског моста
Програм 6. Управљање јавним површинама	26. Пројекат реконструкције централног манифестационог трга 27. Пројекат подршке уређења мјесних гробаља
Програм 7. Управљање чврстим отпадом	28. Проширење капацитета и рекултивација градске депоније 29. Израда студије изводљивости за рекултивацију депоније и за увођење система раздвајања чврстог отпада 30. Проширење обухвата прикупљања чврстог отпада 31. Унапређење комуникације са корисницима услуга управљања чврстим отпадом

Укупна очекивана улагања за реализацију секторског плана заштите животне средине су: 39.580.000,00 КМ.

V. Оперативни дио

V.1. План имплементације стратешких пројеката и мјера за 3 године (1+2)

Веза са страте- шким и сектор- ским циљем/ циљевима	Пројекат / мјера (вријеме трајања)	Укупни исходи	Укупни оријент. издаци (до заврше- тка пројект а)	Укупни предви- ђени издаци (за ИИИ године)	Финансирање из буџета ЈЛС				Финансирање из осталих извора				Носиоци импле- ментације	Веза са буџетом и/или ознака екстерно г извора финанси- рања	Општинско одјељење/ служба одговорно за праћење
					Преглед по годинама				Преглед осталих извора по годинама						
					год. И	год. ИИ	год. ИИИ	укупно (И+ИИ+И ИИ)	год. И	год. ИИ	год. ИИИ	укупно (И+ИИ+И ИИ)			
1	2	3	4	5=9+21	6	7	8	9=6+7+8	18=36ир 10-17	19	20	21=18+19 +20	22	23	24
SC1/SEC1.1	П 1.1.1.1. Израда анализе о потребама послодаваца за радном снагом	На основу резултата анкете, реализовано мин 3 програма за обуку (доквалификацију и преквалификацију) радне снаге Уведен мин. 1 нови образовни профил у средњим школама	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Општина и средње школе	у оквиру редовних активности	Одјељење за друштвене дјелатности
SC1/SEC1.1	П 1.1.1.2. Обезбјеђење техничке подршке приведним субјектима у припреми пројеката за приступ средствима донаторских фондова	Најмање 10 апликација МСП одобрено за финансирање од стране донатора у којима је пружена техничка подршка у припреми	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Општина	у оквиру редовних активности	Одјељење за привреду и пољопривреду
SC1/SEC1.1	П 1.1.1.3. Организација едукације привредника према исказаним приједлозима	Мин. 30 % МСП-а, чији су представници прошли обуку, показује боље пословне резултате до 2022. године у односу на 2018. годину	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Општина	у оквиру редовних активности	Одјељење за привреду и пољопривреду

SC1/SEC1.1	П 1.1.1.4. Промоција предузетништва организација предузетничких такмичења за младе	Регистровано најмање 5 обрта или д.о.о. на основу пословних идеја идентификованих на такмичењима, до 2022. године	25.000	15.000	2.000	2.000	2.000	6.000	3.000	3.000	3.000	9.000	Општина	економски код 511100/ билатерални донатори	Одјељење за привреду и пољопривреду
SC1/SEC1.1	П 1.1.2.1. Обезбјеђење средстава за запошљавање у привредним дјелатностима из буџета општине и екстерних извора	30 % МСП-а, који су добили средства за запошљавање, показује боље пословне резултате до 2022. године у односу на 2018. годину	1.190.000	770.000	160.000	160.000	160.000	480.000	190.000	50.000	50.000	290.000	Општина	економски код 414100/МЕГ пројекат, ИЛО пројекат	одјељење за финансије
SC1/SEC1.1	П 1.1.2.2. Пројекат финансијске подршке запошљавању у почетним бизнисима (start up)	Креирано минимално 10 нових радних мјеста у подржаним start-up предузећима до краја 2022. године	100.000	60.000	20.000	20.000	20.000	60.000	0	0	0	0	Општина	економски код 414100	одјељење за финансије и Одјељење за привреду и пољопривреду
SC1/SEC1.1	П 1.1.3.1. Унапређење положаја особа са инвалидитетом у области образовања и запошљавања	Запослено мин. 5 доквалификованих и преквалификованих особа са инвалидитетом у МСП-има до 2022. године	100.000	60.000	20.000	20.000	20.000	60.000	0	0	0	0	Општина,	економски код 414100	Одјељење за привреду и пољопривреду и одјељење за друштвене дјелатности
SC1/SEC1.1	П 1.1.3.2. Унапређење техничке и кадровске способности средњих школа за програме преквалификације и доквалификације радне снаге	Запослено мин. 100 доквалификованих и преквалификованих особа у МСП-има до 2022. године	520.000	270.000	5.000	5.000	250.000	260.000	10.000	0	0	10.000	Општина, школе	економски код 410000/ ИЛО пројекат	одјељење за друштвене дјелатности и Одјељење за привреду и пољопривреду
SC1/SEC1.1	П 1.1.3.3. Успостава механизма суфинансирања обука радне снаге према исказаним потребама привреде	30 % МСП-а, чији су радници прошли обуку, показује боље пословне резултате до 2022. године у односу на 2018. годину	130.000	110.000	10.000	10.000	10.000	30.000	80.000	0	0	80.000	Општина, школе	економски код 414100/ ИЛО пројекат	одјељење за финансије и Одјељење за привреду и пољопривреду

SC1/SEC1.1	П 1.1.4.1. Подршка привредним субјектима при градњи пословних објеката у пословним зонама кроз обезбјеђење повољних услова и рокова плаћања	Повећање броја упита потенцијалних инвеститора за улагање у општину за минимално 10 % до 2022. у односу на 2017.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Општина	у оквиру редовних активности	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC1/SEC1.1	П 1.1.4.2. Ажурирање базе података о активним привредним субјектима и инвестиционим локацијама на подручју општине	Повећање броја упита потенцијалних инвеститора за улагање у општину за минимално 10 % до 2022. у односу на 2017.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Општина	у оквиру редовних активности	Одјељење за привреду и пољопривреду
SC1/SEC1.1	П 1.1.4.3. Изградња инфраструктуре у пословној зони „Ланара“	Мин. 10 привредних субјеката који су започели пословне активности у ПЗ „Ланара“ до 2022. године	1.500.000	800.000	0	300.000	250.000	550.000	0	100.000	150.000	250.000	Општина	економски код 511100	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC1/SEC1.1	П 1.1.4.4. Изградња инфраструктуре у пословној зони „Борја“	У ПЗ „Борја“ до 2022. годину Пословну дјелатност обавља мин. 5 пословних субјеката	250.000	250.000	0	150.000	0	150.000	0	100.000	0	100.000	Општина	економски код 511100	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC1/SEC1.2	П 1.2.1.1. Обезбјеђење финансијске подршке програму подстицаја (субвенција) у пољопривреди из властитих и екстерних извора	Пољопривредни произвођачи, који су примили подстицаје, биљеже раст обима производње у просјеку за 3% до 2022. године у односу на 2017. годину	875.000	525.000	175.000	175.000	175.000	525.000	0	0	0	0	Општина	економски код 414100	одјељење за финансије и Одјељење за привреду и пољопривреду

SC1/SEC1.2	П 1.2.1.2. Подршка пројектима намијењеним набавци опреме за прераду, чување и дистрибуцију пољопривредни х производа	Повећан обим пољопривредне производње (укупан) на подручју општине за 3% до 2022. године у односу на 2017. годину Повећан обим прераде воћа за 3% до 2022. године у односу на 2017. годину Повећан обим откупа воћа за 10% до 2022. године у односу на 2017. годину	440.000	280.000	50.000	50.000	50.000	150.000	30.000	50.000	50.000	130.000	Општина	економски код 414100	одјељење за финансије и Одјељење за привреду и пољопривреду
SC1/SEC1.2	П 1.2.1.3. Финансијска подршка унапређењу сарадње пољопривредни х произвођача и прерађивача пољопривредни х производа	Повећан обим прераде (или финализације) пољопривредних производа за 3% до 2022. године у односу на 2017. годину	15.000	9.000	3.000	3.000	3.000	9.000	0	0	0	0	Општина	економски код 414100	Одјељење за привреду и пољопривреду
SC1/SEC1.2	П 1.2.2.1. Пројекат подршке развоју сточарске производње	Повећан обим производње у сточарству за 3% на годишњем нивоу у периоду 2017-2022. Изграђено или модернизовано мин. 3 објекта на годишњем нивоу у периоду 2017- 2022.	100.000	60.000	20.000	20.000	20.000	60.000	0	0	0	0	Општина	економски код 414100	Одјељење за привреду и пољопривреду
SC1/SEC1.2	П 1.2.2.2. Пројекат подршке развоју воћарске производње	Повећан обим воћарске производње за 3% до 2022. године у односу на 2017. годину	250.000	150.000	50.000	50.000	50.000	150.000	0	0	0	0	Општина	економски код 414100	Одјељење за привреду и пољопривреду

SC1/SEC1.2	П 1.2.2.3. Едукација пољопривредника из области сточарства, воћарства и производње биолошки исправне хране	Од укупног броја едукованих пољопривредних произвођача 60% биљежи пораст производње у 2022. године у односу на 2017. годину	10.000	6.000	2.000	2.000	2.000	6.000	0	0	0	0	Општина, удружења пољопривредника	економски код 414100	Одјељење за привреду и пољопривреду
SC1/SEC1.3	П 1.3.1.1. Пројекат финансијске подршке развоју вјерског, манифестационог, спортског и других видова туризма	Повећан број ноћења годишње за 3% до 2022. у односу на 2017.	250.000	150.000	0	0	0	0	50.000	50.000	50.000	150.000	Туристичка организација	средства туристичке организације	Одјељење за друштвене дјелатности и туристичка агенција
SC1/SEC1.3	П 1.3.1.2. Организација програма едукације кадрова у туризму	Повећан број ноћења годишње за 3% до 2022. у односу на 2017.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Туристичка организација	у оквиру редовних активности ТО	Одјељење за друштвене дјелатности
SC1/SEC1.3	П 1.3.1.3. Израда зонинг плана за подручје Вучије Планине	Створене претпоставке за изградњу објеката у функцији туризма, у складу са зонинг планом, на подручју Вучје Планине	20.000	20.000	0	10.000	0	10.000	0	10.000	0	10.000	Општина	економски код 511700/ТО	одјељење за просторно уређење
SC1/SEC1.3	П 1.3.1.4. Израда базе података приватног смјештаја	Повећан број ноћења туриста у јединицама приватног смјештаја за мин. 3% до 2022. године у односу на 2017. године	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Туристичка организација	у оквиру редовних активности ТО	Одјељење за друштвене дјелатности
SC2/SEC2.1.	П 2.1.1.1. Унапређење услужне и развојне компоненте општинске администрације	Скраћени рокови издавања докумената грађанима за 5 дана до 2022. године у односу на 2017. годину	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Општина	у оквиру редовних активности	Сва одјељења

SC2/SEC2.1.	П 2.1.1.2. Одржавање и унапређење web странице са он-лине сервисом за комуникацију са грађанима	Просјечан мјесечни број упита, коментара и сугестија грађана у вези услуга локалне управе путем онлине сервиса је мин. 20 до 2022. године, почев од 2018. године	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Општина	у оквиру редовних активности	Одјек за информисање
SC2/SEC2.1.	П 2.1.1.3. Унапређење механизма за издавање одобрења за грађење, и увођење надоградња GIS-а (геоинформационог система)	Скраћено вријеме потребно за издавање грађевинске дозволе 20% до 2022. године у односу на 2017. годину	90.000	60.000	0	15.000	15.000	30.000	0	15.000	15.000	30.000	Општина	економски код 511700/донатор	одјељење за просторно уређење
SC2/SEC2.1.	П 2.1.1.4. Израда просторног плана општине	Реализовано 25% развојних пројеката у складу са Просторним планом до 2022. године	60.000	60.000	40.000	0	0	40.000	20.000	0	0	20.000	Општина	економски код 511700/донатор	одјељење за просторно уређење
SC2/SEC2.1.	П 2.1.1.5. Израда урбанистичког плана општине	Реализовано 30% развојних пројеката у складу са Урбанистичким планом до 2022. године	115.000	115.000	115.000	0	0	115.000	0	0	0	0	Општина	економски код 511700/донатор	одјељење за просторно уређење
SC2/SEC2.1.	П 2.1.1.6. Унапређење знања и вјештина службеника општинске управе по годишњем плану	Скраћени рокови издавања докумената грађанима за 5 дана до 2022. године у односу на 2017. Годину; Повећана ефикасност реализације Стратегије развоја општине Теслић за 15% у периоду 2018-2020. у односу на период 2015-2017.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Општина	у оквиру редовних активности	Сва одјељења
SC2/SEC2.2.	П 2.2.1.1. Пројекат уређења и опремања теренских амбуланти	Испуњени услови/ стандарди за рад теренских амбуланти, прописани Законом, до 2022. године	100.000	60.000	10.000	10.000	10.000	30.000	10.000	10.000	10.000	30.000	Дом здравља	економски код 412700/дом здравља	Одјељење за друштвене дјелатности

SC2/SEC2.2.	П.2.2.1.2. Пројекат уклањања архитектонских баријера	Испуњени законски услови за уклањање архитектонских баријера на подручју општине до 2022. године	30.000	30.000	0	0	30.000	30.000	0	0	0	0	Општина	економски код 511100	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC2/SEC2.2.	П 2.2.2.1. Успостављање центра за културу	Уведено 5 нових садржаја за грађане у области културе, до 2022. године	340.000	200.000	60.000	60.000	60.000	180.000	0	10.000	10.000	20.000	Општина/ центар за културу	економски код 415200	Одјељење за друштвене дјелатности
SC2/SEC2.2.	П 2.2.2.2. Пројекат подршке културно-аматерским друштвима	Повећан број чланова културно-аматерских друштава за 10% до 2022. године у односу на 2017. годину Повећан број наступа културно-аматерских друштава за 10% до 2022. године у односу на 2017. годину	450.000	270.000	90.000	90.000	90.000	270.000	0	0	0	0	Општина	економски код 415200	Одјељење за друштвене дјелатности
SC2/SEC2.2.	П 2.2.2.3. Реконструкција локалних домова мјесних заједница	Унапријеђени услови за одржавање свих јавних скупова	140.000	80.000	20.000	30.000	30.000	80.000	0	0	0	0	Општина	економски код 511100	Одјељење за општу управу
SC2/SEC2.2.	П 2.2.2.4. Финансијска Подршка пројектима НВО у области културе	Годишње се на подручју општине реализује најмање 3 пројекта НВО-а у области културе, у периоду 2017-2022.	600.000	400.000	100.000	100.000	100.000	300.000	50.000	50.000	0	100.000	Општина	економски код 415200/ ReL0aD пројекат	Одјељење за друштвене дјелатности
SC2/SEC2.2.	П 2.2.3.1. Подршка спортским удружењима и клубовима по годишњем програму	Најмање 30% клубова остварује боље резултате на такмичењима 2022. године у односу на 2017. годину	1.400.000	840.000	280.000	280.000	280.000	840.000	0	0	0	0	Општина	економски код 415200	Одјељење за друштвене дјелатности

SC2/SEC2.2.	П 2.2.3.2. Реконструкција објекта стрелишта и завршетак изградње ваздушног стрелишта	Омогућени услови за организовање такмичења вишег ранга	150.000	150.000	25.000	50.000	0	75.000	25.000	50.000	0	75.000	Општина Стрељачки клуб	економски код 511100/ билатерални донатори	Одјељење за друштвене дјелатности
SC2/SEC2.2.	П 2.2.4.1. Пројекат реконструкције и изградње школских игралишта	60% школске дјеце у основним и средњим школама похађа наставу физичког васпитања у складу са наставним стандардима, до краја 2022. године	75.000	45.000	15.000	15.000	15.000	45.000	0	0	0	0	Општина, школе	економски код 511100	Одјељење за друштвене дјелатности
SC2/SEC2.2.	П 2.2.4.2. Пројекат проширења обухвата дјеце предшколског узраста у руралним средионама	20% дјеце предшколског узраста у селима је укључено у рад предшколских установа, до краја 2022. године	75.000	45.000	15.000	15.000	15.000	45.000	0	0	0	0	ЈУ Палчић	економски код 410000	Одјељење за друштвене дјелатности
SC2/SEC2.2.	П 2.2.4.3. Пројекат стипендирања ученика и студената	Олакшани услови школовања за мин. 250 студената и ученика на годишњем нивоу	1.250.000	750.000	250.000	250.000	250.000	750.000	0	0	0	0	Општина	економски код 416100	Одјељење за друштвене дјелатности
SC3/SEC3.1.	П 3.1.1.1. Изградња резервоара и пумпних станица водоводног подсистема II висинске зоне са примарним, транспортним и потисно повратним цјевоводима за насеља Ранковић, Радња, Растуша, Осивица, Укриница, Чечава, Љељуг и Влајићи	Прикључено 2.213 нових корисника водоводне мреже у насељима Ранковић, Радња, Растуша, Осивица, Укриница, Чечава, Љељуг и Влајићи до 2022. године	1.500.000	1.500.000	0	0	0	0	1.500.000	0	0	1.500.000	Општина	кредит ЕИБ	Тим за управљање пројектом

SC3/SEC3.1.	П 3.1.1.2. Изградња секундарне водоводне мреже у насељима Радња, Растуша, Осивица, Укриница, Чечава, Љељуг и Влајићи	Прикључено нових 2.213 корисника водоводне мреже у насељима Радња, Растуша, Осивица, Укриница, Чечава, Љељуг и Влајићи до 2022. године у односу на 2017. годину	5.000.000	5.000.000	300.000	450.000	0	750.000	1.700.000	2.550.000	0	4.250.000	Општина	кредит ЕИБ/ИПА	Тим за управљање пројектом
SC3/SEC3.1.	П 3.1.1.3. Унапређење снабдијевања водом МЗ које нису обухваћене снабдијевањем из градског водовода	У свим МЗ дефинисано управљање водоводним системима (одређен оператер) до 2022. године	900.000	600.000	0	100.000	100.000	200.000	100.000	100.000	200.000	400.000	Општина	економски код 511100/MEG пројекат,	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности, МЗ
SC3/SEC3.1.	П 3.1.1.4. Израда пројектне документације за реконструкцију филтер станице и примарног вода градског водовода	Започео пројекат П 3.1.1.5.	150.000	150.000	40.000	0	0	40.000	110.000	0	0	110.000	ПКД Рад	економски код 511700/ПКД Рад	ПКД Рад
SC3/SEC3.1.	П 3.1.1.5. Реконструкција и проширење капацитета филтер станице и реконструкција примарног вода градског водовода	25.000 становника прима квалитетније услуге водоснабдијевања (бољи притисак воде) до 2022. године у односу на 2017. годину омогућено прикључење за нових 2.213 корисника до 2022 године	7.300.000	5.600.000	0	300.000	300.000	600.000	0	2.500.000	2.500.000	5.000.000	Општина ПКД Рад	економски код 511100/кредит, ИПА	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности, ПКД Рад
SC3/SEC3.1.	П. 3.1.1.6. Израда програма санитарне заштите изворишта Студенци	Дефинисане мјере заштите и подигнут степен заштите водозавхвата Повећана сигурност у снабдијевању питком водом	15.000	15.000	0	0	0	0	15.000	0	0	15.000	Општина ПКД Рад	ПКД рад	Одјељење за инспекције, ПКД Рад

SC3/SEC3.1.	П. 3.1.1.7. Унапређење комуникације са корисницима услуга водоснабди-јевања	-ПКД Рад унаприједило комуникацију кроз увођење нових сервиса (маил комуникација, обавјештења, newsletter и сл) -На мин. 90% упита маилом одговорено од стране администратора web странице на годишњем нивоу од успоставе сервиса до 2022.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	ПКД Рад	у оквиру редовних активности	ПКД Рад
SC3/SEC3.1.	П 3.1.2.1. Изградња канализационе мреже за насеља Бања Врућица, Доња Врућица, Гомјеница, Бардаци,Барићи , Ружевић, Рудник, Ђулић, Стењак и Жарковина	Прикључено 2.450 нових корисника канализационе мреже у насељима Бања Врућица, Доња Врућица, Гомјеница, Бардаци,Барићи, Ружевић, Рудник, Ђулић, Стењак и Жарковина до 2022. године	2.850.000	1.750.000	0	150.000	150.000	300.000	850.000	300.000	300.000	1.450.000	Општина ПКД Рад	економски код 511100/ кредит, учешће грађана, донатор	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC3/SEC3.1.	П 3.1.2.2. Изградња пречистача отпадних вода	Почев од 2022 године, све отпадне воде градског канализационог система се пречисте прије испуштања у водотоке	5.200.000	5.200.000	0	0	0	0	0	2.600.000	2.600.000	5.200.000	Пројектни имплементациони тим	Донатор	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC3/SEC3.2.	П 3.2.1.1. Израда пројектне документације за изградњу система даљинског гријања градског подручја	Започео пројекат П 3.2.1.2.	400.000	400.000	0	0	0	0	0	400.000	0	400.000	Општина	Донатор	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности, Одјељење за просторно уређење
SC3/SEC3.2.	П 3.2.1.2. Изградња пилот постројења топлфикације градског подручја	На систем гријања прикључено 42.000 м2 приватних и јавних објеката	2.000.000	2.000.000	0	0	0	0	0	0	2.000.000	2.000.000	Општина	Донатор	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности, Одјељење за просторно уређење

SC3/SEC3.2.	П 3.2.1.3. Израда студија енергетске ефикасности за јавне објекте на подручју општине	Започели пројекти П 3.2.1.4. и П 3.2.1.5.	30.000	30.000	0	0	0	0	30.000	0	0	30.000	Општина	јавна предузећа/донатор	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC3/SEC3.2.	П 3.2.1.4. Реконструкција школских и других јавних објеката и увођење мјера енергетске ефикасности	Трошкови за електричну и топлотну енергију у реконструисаним школским и другим јавним објектима смањени за мин. 20% до 2022. године у односу на 2017. годину	1.000.000	580.000	80.000	70.000	70.000	220.000	100.000	130.000	130.000	360.000	Општина	511000/донатор, јавне институције	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности, Одсек за ЛЕР
SC3/SEC3.2.	П 3.2.1.5. Реконструкција јавне расвјете и увођење ЛЕД расвјетних тијела	Трошкови за електричну енергију по расвјетном тијелу (стубу јавне расвјете) смањени за мин. 30% до 2022. године у односу на 2017. годину	750.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Општина	донатор	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC3/SEC3.2.	П.3.2.2.1. Регулација корита Мале и Велике Усоре	Не постоји ризик од плавлeња насеља Гај	1.800.000	1.800.000	0	100.000	100.000	200.000	1.100.000	250.000	250.000	1.600.000	Општина/ЈП Воде РС	економски код 511100/јавна предузећа/кредит	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC3/SEC3.2.	П 3.2.2.2. Пројекат опремања територијалне ватрогасне јединице према годишњем програму	Смањено просјечно вријеме одговора ватрогасне јединице на захтјеве за интервенцијама за 10% до краја 2022. године у односу на 2017. годину	500.000	380.000	60.000	60.000	60.000	180.000	200.000	0	0	200.000	Општина	економски код 410000	ватрогасна јединица
SC3/SEC3.2.	П 3.2.2.3. Пројекат опремања јединица цивилне заштите	Смањено просјечно вријеме одговора структура ЦЗ на захтјеве за интервенцијама у случају елементарних непогода за 10% до краја 2022. године у односу на 2017. годину	60.000	30.000	0	15.000	15.000	30.000	0	0	0	0	Општина	економски код 410000	Одјељење за друштвене дјелатности

SC3/SEC3.3.	П 3.3.1.1. Пројекат модернизације и одржавања мреже локалних путева	Најмање 30% грађана (возача, пјешака и бициклиста) свакодневно користи реконструисане/модернизоване локалне путеве од 2018. године	950.000	550.000	150.000	200.000	200.000	550.000	0	0	0	0	Општина	економски код 511100	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC3/SEC3.3.	П 3.3.1.2. Изградња улица према годишњем програму	Најмање 30% грађана (возача, пјешака и бициклиста) свакодневно користи реконструисане/изграђене улице од 2018. године	1.400.000	800.000	200.000	300.000	300.000	800.000	0	0	0	0	Општина	економски код 511100	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC3/SEC3.3.	П 3.3.1.3. Реконструкција градског моста	Најмање 50% грађана (возача, пјешака и бициклиста) свакодневно користи реконструисани градски мост од 2019. године	500.000	500.000	0	0	0	0	500.000	0	0	500.000	Општина	кредит	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC3/SEC3.3.	П 3.3.1.4. Изградња пјешачких стаза по годишњем програму	Најмање 10 грађана свакодневно користи новоизграђене пјешачке стазе од 2018. године	300.000	100.000	0	0	100.000	100.000	0	0	0	0	Општина	економски код 511100	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC3/SEC3.3.	П 3.3.1.5. Изградња бициклистичких стаза	Најмање 10% бициклиста свакодневно користи бициклистичке стазе од 2019. године	45.000	15.000	0	0	15.000	15.000	0	0	0	0	Општина	економски код 511100	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC3/SEC3.3.	П 3.3.1.6. Модернизација некатегорисаних путева према годишњем плану	Најмање 20% грађана (возача, пјешака и бициклиста) свакодневно користи реконструисане/модернизоване некатегорисане путеве од 2019. године	5.450.000	3.150.000	250.000	1.200.000	1.200.000	2.650.000	500.000	0	0	500.000	Општина	економски код 511100/кредит	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности

SC3/SEC3.3.	П 3.3.1.7. Реконструкција мостова на ријеци Великој Усори у локалитетима Округла, Орид, Црквена, Слатина	Најмање 30% грађана (возача, пјешака и бициклиста) свакодневно користи реконструисане мостове од 2019. године	500.000	400.000	0	150.000	100.000	250.000	150.000	0	0	150.000	Општина	економски код 511100/донатор	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC3/SEC3.3.	П 3.3.1.8. Пројекат изградње пјешачке стазе на изграђеним заштитним насипима на локалитету низводно од градског моста	Најмање 5% грађана свакодневно користи пјешачке стазе на заштитним насипима од 2019. године	100.000	100.000	0	100.000	0	100.000	0	0	0	0	Општина	економски код 511100	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC3/SEC3.3.	П 3.3.2.1. Пројекат реконструкције централног манифестационог трга	Побољшани услови за одржавање најмање 5 манифестација годишње	200.000	200.000	0	0	200.000	200.000	0	0	0	0	Општина	економски код 511100	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности
SC3/SEC3.3.	П 3.3.2.2. Пројекат подршке уређења мјесних гробаља	Успостављене структуре за управљање мјесним гробљима до краја 2022. године Доследна примјена одлуке о гробљима	300.000	180.000	30.000	30.000	30.000	90.000	30.000	30.000	30.000	90.000	Општина/грађани	економски код 511100	Одјељење за борачко инвалидску заштиту
SC3/SEC3.4.	П 3.4.1.1. Проширење капацитета и рекултивација градске депоније	Просјечна мјесечна количина прикупљеног и санитарно одложеног отпада повећана за 5% годишње до 2022. године у односу на 2017. годину	300.000	300.000	70.000	100.000	0	170.000	80.000	50.000	0	130.000	Комуналац Теслић	економски код 511100	Одјељење за стамбено комуналне дјелатности/комунално предузеће
SC3/SEC3.4.	П 3.4.1.2. Израда студије изводљивости рекултивације депоније и за увођење система раздвајања чврстог отпада	Мин. 10% прикупљеног отпада се раздваја и рециклира од укупно прикупљеног отпада почев од 2020. године	30.000	30.000	0	0	0	0	30.000	0	0	30.000	Комуналац Теслић	Јавно предузеће/донатор	Комуналац Теслић

SC3/SEC3.4.	П 3.4.1.3. Проширење обухвата прикупљања чврстог отпада	Просјечна мјесечна количина прикупљеног и санитарно одложеног отпада повећана за 5% годишње до 2022. године у односу на 2017. годину	50.000	30.000	0	0	0	0	10.000	10.000	10.000	30.000	Комуналац Теслић	Комуналац Теслић	Комуналац Теслић
SC3/SEC3.4.	П. 3.4.1.4. Унапређење комуникације са корисницима услуга управљања чврстим отпадом	Предузеће Комуналац а.д. унаприједило комуникацију кроз увођење нових сервиса	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Комуналац Теслић	у оквиру редовних послова	Комуналац Теслић
				0				0	0			0			
				0				0	0			0			
				0				0	0			0			
УКУПНО:			50.230.000	38.030.000	2.717.000	5.217.000	4.847.000	12.781.000	7.473.000	9.418.000	8.358.000	25.249.000			

V.2. План организационих и људских капацитета за имплементацију, праћење и вредновање стратегије

Функција управљања локалним развојем у општини Теслић одвија се путем Одјељења за привреду и пољопривреду- Одсјека за локални економски развој и европске интеграције, (основан 2009. године, при кабинету Начелника општине Теслић). Одсјек представља једног од кључних носиоца развојних процеса на територији општине кроз праћење реализације развојне Стратегије, проналажење донаторских средстава и привлачење домаћих и страних инвеститора. Такође, Одсјек врши послове израде и спровођења стратешких докумената општине, припрема и реализује инвестиционе и донаторске пројекте из свих развојних сектора. И поред доминантног фокуса на привредни развој, према дефинисаним пословима и задацима, може се рећи да Одсјек врши улогу јединице за управљање развојем.

Особље Одсјека посједује знања, вјештине и искуство за самостално вођење процеса стратешког планирања. Међутим, осјећа се потреба за кадровским попуњавањем Одсјека, тј. запошљавањем особа које посједују знања и вјештине за управљање пројектима и стратешко планирање. За наредни период, уочене су следеће потребе за побољшањима: јачање аналитичке функције и успостављање јединствене базе података за управљање локалним развојем, јачање функције праћења и вредновања (и пројеката и стратегије у цјелини), те јачање интерне и екстерне координације и комуникације. У том смислу, ради даљег кадровског јачања, систематизацијом радних мјеста из 2017. године, предвиђено је да у Одсјеку буде систематизовано укупно 6 радних мјеста, од којих 2 нису попуњена и за која се у наредној години планира попуна.

Одсјек за развој и инвестиције имаће кључну оперативну улогу у координацији имплементације, праћења и вредновања Стратегије развоја у наредном периоду. Овај Одсјек ће, уз сталну сарадњу са начелником општине, координисати припрему и провођење трогодишњег плана имплементације Стратегије, те усклађивање годишњих планова рада одјељења и плана буџета са планом имплементације. Одјељења и други носиоци имплементације пројеката и мјера треба да реализују и прате своје обавезе везане за имплементацију, праћење и вредновање из своје надлежности, укључујући уградњу приоритета у своје годишње планове, разраду и имплементацију одговарајућих пројеката и мјера, праћење стања индикатора и пројектно извјештавање. Сва одјељења и други носиоци имплементације ће информације о пројектним активностима и мјерама у оквиру својих надлежности достављати Одсјеку. Ова јединица ће водити укупне евиденције које се тичу индикатора развоја дефинисаних стратегијом (стратешких, секторских и пројектних), користећи Табеле варијабли за праћење индикатора, дате у прилогу Стратегије. Редовно и квалитетно попуњавање ове табеле довешће и до знатно бољег одвијања функције праћења и вредновања.

Важну улогу у имплементацији, праћењу и вредновању стратегије имаће Партнерство за развој општине Теслић, успостављено у септембру 2017. године. Партнерство укључује представнике општинске скупштине и извршне власти, представнике јавних установа и предузећа, приватног сектора, мјесних заједница, невладиних организација и других који су се одазвали позиву за Партнерство. Партнерство је активно учествовало у процесу израде стратегије, омогућујући допринос заинтересованих локалних актера кроз два организована састанка: разматрајући нацрт стратешке платформе на првом састанку, као и нацрт секторских планова и оперативних докумената, на другом састанку. У фази имплементације стратегије Партнерство ће се састати најмање два пута годишње, једном ради разматрања годишњег извјештаја о имплементацији (за претходну годину), а други пут ради годишњег

ажурирања плана имплементације за наредне 1 + 2 године. За пружање оперативне подршке раду Партнерства задужен је Одсјек за развој и инвестиције.

Контролно вредновање имплементације стратегије развоја извршиће се пред крај петогодишњег периода имплементације (2022. године), а финално вредновање непосредно прије истека периода имплементације стратегије. Уз контролно вредновање извршиће се редефинисање секторских планова и евентуална провјера даљње валидности стратешких циљева, док ће финално вредновање послужити као подлога за нови циклус стратешког планирања.

Табела бр. 34. Преглед основних активности и одговорности за имплементацију стратегије

Основне улоге и одговорности за имплементацију, праћење, вредновање и извјештавање		
Активности	Надлежност (ко?) /	Рок (када?)
Дефинисање приоритета за наредну годину на основу стратешко-програмских докумената и израда Плана имплементације (1+2)	Иницијатор и власник процеса: Јединица за управљање развојем (ЈУРА)* Носиоци и учесници у процесу: Начелници одјељења и шефови одсјека Колегијум начелника општине	Први квартал текуће године (по роковима из Закона о буџету РС)
Укључивање стратешких пројеката и мјера у план буџета за наредну годину	Иницијатор и власник процеса: Начелник одјељења за буџет и финансије Носиоци и учесници процеса: Колегијум начелника општине Јединица за управљање развојем (ЈУРА)	01-31.10 (први нацрт); 01-30.11 (други нацрт) 01-15.12 (трећи нацрт) текуће године
Припрема нацрта планова одјељења за наредну годину, укључујући пројекте из Стратегије развоја и редовне послове	Иницијатор и власник процеса: Начелници одјељења Носиоци и учесници: ЈУРА, начелници одјељења, шефови одсјека	01.09-30.09. текуће године
Усклађивање планова рада са усвојеним буџетом за наредну годину	Иницијатор и власник процеса: Јединица за управљање развојем (ЈУРА) Носиоци и учесници процеса: Начелници одјељења Колегијум начелника општине	15-30. јануар наредне године
Припрема календара за праћење реализације Годишњег плана ЈЛС	Иницијатор и власник процеса: Јединица за управљање развојем (ЈУРА) Носиоци и учесници процеса: Чланови ОРТ-а	31. јануар наредне године
Разрада пројеката	Иницијатор и власник процеса: Јединица за управљање развојем (ЈУРА) Носиоци и учесници процеса: Надлежна одјељења	Континуирано

Праћење екстерних извора финансирања	Иницијатор и власник процеса: Јединица за управљање развојем (ЈУРА) Носиоци и учесници процеса: Надлежна одјељења	Континуирано
Праћење провођења Плана имплементације стратегије	Иницијатор и власник процеса: Јединица за управљање развојем (ЈУРА) Носиоци и учесници процеса: Надлежна одјељења	Континуирано
Праћење имплементације и израда извјештаја о реализацији годишњих планова одјељења	Иницијатор и власник процеса: Начелници одјељења Носиоци и учесници процеса: Колегијум начелника општине Јединица за управљање развојем (ЈУРА)	Квартално: Колегиј начелника Полугодишње: До 31. јула (за првих 6 мјесеци текуће године) Годишње: До 31. маја (за претходну годину)
Основне улоге и одговорности за имплементацију, праћење и вредновање стратегије		
Активности	Надлежност (ко?)	Рок (када ?)
Укључивање Партнерске групе у праћење имплементације стратегије	Иницијатор и власник процеса: Јединица за управљање развојем (ЈУРА) Носиоци и учесници у процесу: Јединица за управљање развојем (ЈУРА)	Први састанак ПГ-а: До 31. маја (за претходну годину) Други састанак ПГ-а: До 31. јула (за првих 6 мјесеци текуће године)
Израда Годишњег извјештаја о реализацији стратегије развоја, његово усвајање и објављивање	Иницијатор и власник процеса: Јединица за управљање развојем (ЈУРА) Носиоци и учесници у процесу: Начелници одјељења/шефови одсјека	До 31. маја наредне године у односу на ону за коју се припрема извјештај
Остале важне активности: Редовно ажурирање општинске веб-странице у домену информација које се односе на развојне активности; Редовни контакти са вишим нивоима власти; Успостављање и унапређивње међуопштинске сарадње	Иницијатор и власник процеса: Јединица за управљање развојем (ЈУРА) Носиоци и учесници: Кабинет начелника општине	Континуирано

Напомена:

** У општини Теслић, Одсјек за локални економски развој и европске интеграције врши функцију Јединице за управљање развојем (ЈУРА).*

VI. Прилози

Прилог 1: Интегрирани преглед локалне развојне стратегије 2018-2022.

Прилог 2: Табеле варијабли за праћење индикатора стратегије развоја 2018-2022.

Прилог 3: Процјена финансирања стратегије развоја општине Теслић 2018-2022.

Прилог 4: План имплементације стратешких пројеката и мјера за 3 године (1+2) u excelu

Прилог 5: Пројектни FISCHЕ